ΤΕΥΧΟΣ 12ον ΑΘΗΝΗΣΙ 15 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1910

Η ΦΥΣΙΣ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ

ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ ΘΕΤΙΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Γ'-ΤΟΜΟΣ ΙΑ'-ΕΤΟΣ 21
Συνδρομὴ Ἐσωτερικοῦ δρ. 16
Συνδρομὴ Ἐξωτερικοῦ φρ. 20

ΔΙΕΥΘ. ΕΚΔΟΤΗΣ: ΦΡ. ΠΡΙΝΤΖΗΣ
ΓΡΑΦΕΙΑ: Ὁδὸς Σωκράτους ἀρ. 2
Καὶ ὁδὸς Κοραῆ ἀριθ. 5

ΚΥΝΗΓΙΟΝ ΤΗΣ ΑΛΚΗΣ (*)

Ἐξ ὅλων τῶν ἀναμνήσεων, τὰς ὁποίας ἔχω συγκομίσῃ ἐκ τῶν πολυαρίθμων περιηγήσεών μου ἐν τῇ βορείῳ Ἀμερικῇ, μία μοὶ ἐπροξένησε τὴν μεγαλειτέραν ἐντύπωσιν. Εὑρισκόμην δηλ. ἐν Καναδᾷ, ὁπότε φίλοι πρὸ πολλοῦ ἐγκατεστημένοι ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ, ἔσχον τὴν ἔμπνευσιν νὰ διοργανώσουν κυνήγιον πρὸς χάριν μου, κατὰ τῶν ἐκεῖ ἐν πλησμονῇ εὑρισκομένων ἀλκῶν.

Αὕτη ἡ ἔμπνευσις δι' ἐμὲ ἦτο σπουδαιοτάτη, διότι ἔπρόκειτο νὰ παρακολουθήσω ἐκ τοῦ σύνεγγυς πράγματα ἀξιοπερίεργα καὶ νὰ μελετήσω τὰς διαφόρους φάσεις τοῦ κυνηγίου τούτου.

Ἐπεβιβάσθημεν λοιπὸν μίαν ὡραίαν πρωΐαν εἰς ἓν μικρὸν ἀτμόπλοιον, ἔχοντες ὡς συντρόφους τρεῖς Ἰνδούς, οἱ ὁποῖοι ἐπρόκειτο τὴν ἑπομένην νὰ ἀναλάβωσι τὴν ἀρχηγίαν τῆς ἐκδρομῆς μας. Ἐταξειδεύομεν μεταξὺ τῶν καταφύτων ὀχθῶν ἐπὶ δύο συνεχεῖς ὥρας, λικνιζόμενοι ὑπὸ τῶν ὑδάτων καὶ ἀπὸ τὸ ἄσμα τῶν παφλαζόντων ἐπὶ τοῦ σκάφους μας κυμάτων· εὑρισκόμην ἐπὶ τοῦ καταστρώματος ῥεμβάζων, ὅτε αἴφνης κρότος ἰσχυρὸς ὅμοιος μὲ τὸν τῆς βροντῆς μὲ ἐξήγειρε τῆς ῥέμβης. Ἐξ ἐνστίκτου στρέφω τὰ βλέμματα πρὸς τὸν οὐρανόν, ἀλλὰ παρατηρῶ, ὅτι οὐδὲν νέφος ὑπῆρχεν ἱκανὸν νὰ προκαλέσῃ βροντήν· ἐν ὅσῳ ὅμως παρήρχετο ἡ ὥρα, τοσοῦτον ὁ κρότος ηὔξανεν. Ὁ πλοίαρχος ἔτεινε προσεκτικὸν τὸ οὖς, ἵνα ἐννοήσῃ τὴν αἰτίαν τοῦ κρότου τούτου, ἐγὼ δὲ περίεργος, ἐρωτῶ τὸν πλοίαρχον, ὁ ὁποῖος φλεγματικῶς μοὶ ἀπήντησεν: «Εἶναι ἡ μεταφορὰ τῶν ξύλων ἐκ τῶν δασῶν διὰ τοῦ ποταμοῦ εἶναι ἀνάγκη νὰ σταθμεύσωμεν». Ἐντὸς ὀλίγου ἐσταθμεύσαμεν εἰς ἓν ὡραιότατον μέρος, ὅπου ἐνεπήξαμεν προχείρους σκηνάς, ὑπὸ τὴν σκιὰν τῶν ὁποίων ἀναπαυόμενοι ἀνεμένομεν τὴν παρασκευὴν τῆς τροφῆς. Ἐντὸς ὀλίγου βλέπομεν κορμοὺς δένδρων ἐπιπλέοντας ἐπὶ τοῦ ὁρμητικοῦ ῥεύματος τοῦ ποταμοῦ καὶ ἀλληλοσυγκρουομένους μετὰ κρότου ὁμοίου τοῦ τῆς βροντῆς· οἱ κορμοὶ οὗτοι εἶχον κοπῇ ὑπὸ ὑλοτόμων καὶ διὰ τοῦ ποταμοῦ μετεβιβάζοντο εἰς τὸ ἐργαστήριον πρὸς κατεργασίαν. Μετὰ τὴν ἀνάπαυσιν καὶ τὸν δεῖπνον ἐξηκολουθήσαμεν ἐκ νέου τὸ ταξείδιον μέχρι τῆς ἑσπέρας, ὁπότε κατεσκηνώσαμεν ἐπὶ τῶν ῥωμαντικῶν ὀχθῶν, ἀναμένοντες νὰ φανῇ ἡ χρυσοπτέρυξ αὐγή, ἵνα ἀρχίσωμεν τὸ κυνήγιον.

Ἡ ἡμέρα ἤρχιζεν ἤδη νὰ ὑποφώσκῃ, ὁπότε ἰσχυρὸς βραχίων μὲ ἀφυπνίζει ἀπὸ τὰ ὡραῖα ὄνειρα, εἰς τὰ ὁποῖα ἤμην βεβυθισμένος· ἦτο ὁ εἷς ἐκ τῶν Ἰνδῶν, ὁ ὁποῖος μοὶ ἀνήγγειλεν, ὅτι ἦτο ἤδη καιρὸς νὰ ἐξυπνήσω. Ἐγείρομαι καὶ μετὰ παρέλευσιν τετάρτου τῆς ὥρας ἤμην ἕτοιμος πρὸς ἐκκίνησιν.

Ἐν εἴδει πρωτοπορείας ἐτάχθησαν οἱ τρεῖς

Μετεβίβασμεν αὐτὴν διὰ λέμβου εἰς τὴν σκηνήν μας.

* Ἔλαφος τῆς Βορείου Ἀμερικῆς.

Η ΑΛΚΗ ΤΩΝ ΑΓΡΙΩΝ ΔΑΣΩΝ ΤΗΣ ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΜΕΡΙΚΗΣ

Ἐπλησίασαν αὐτὸ καὶ ἐθαύμαζαν τὸ μέγεθος καὶ τὰ ὡραῖα του κέρατα.

Ἰνδοί, ἔχοντες ἐπὶ τοῦ ἐδάφους πάντοτε προσηλωμένους τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ ἀνιχνεύοντες πάντα τὰ ὕποπτα εἰς αὐτοὺς μέρη, ὅπως ἀνακαλύψωσι τὴν διάβασιν τοῦ θηράματος. Τὸ δάσος, τοῦτο, τὸ ὁποῖον διεσχίζομεν, εἶναι ἔξοχον, παντοειδῆ δένδρα κεῖνται ἔμπροσθέν μας, κατάφορτα ἀνθέων, διαχεόντων ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ γλυκύτατον ἄρωμα. Ἐνῷ ἐβαδίζομεν ἐπὶ μίαν σχεδὸν ὥραν ἐν μέσῳ τοῦ δάσους τούτου, αἴφνης οἱ Ἰνδοὶ ἐσταμάτησαν καὶ μᾶς ἔδειξαν θάμνον τινά, ὅστις ἐσείετο. Μετ' ὀλίγον εἴδομεν ἀναφαινομένην τὴν κεφαλὴν μεγάλης ἄρρενος ἄλκης, ἡ ὁποία ἀνύποπτος ἔβοσκεν εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα. Ἐν τῷ μεταξὺ μοὶ προσφέρουσιν ὅπλον οἱ φίλοι μου, λέγοντες, ὅτι ἐγὼ εἶχον τὴν τιμὴν νὰ πυροβολήσω πρῶτος· σκοπεύω λοιπὸν τὸ ὡραῖον τοῦτο ζῶον καὶ πυροβολῶ. Ἡ δυστυχὴς ἄλκη θανασίμως πληγεῖσα, ἔκαμε βήματά τινα διὰ νὰ τρέξῃ, ἀλλὰ ἔπεσε κατὰ γῆς, κινοῦσα τὴν κεφαλὴν καὶ τοὺς πόδας. Ἵνα ἀπαλλάξωμεν τὸ δυστυχὲς ζῷον τῆς ἀγωνίας, διατάσσομεν ἕνα τῶν Ἰνδῶν νὰ τὸ ἀποτελειώσῃ· οὗτος δὲ συμφώνως πρὸς τὰς διαταγάς μας, τὸ πυροβολεῖ ἐκ νέου διὰ τοῦ περιστρόφου του εἰς τὴν κεφαλήν.

Ἡ ἄλκη ὁμοιάζει πολὺ πρὸς τὴν ἔλαφον, διακρίνεται δὲ διὰ τὰς ὡραίας διακλαδώσεις τῶν κεράτων της, καὶ διὰ τὸ ῥύγχος, τὸ ὁποῖον ἔχει ὁμοιότητα τινὰ μὲ τὸ τοῦ βοός. Τινὰ τούτων τῶν ζώων ἕνεκα τοῦ μεγέθους των εἶναι ἀληθεῖς κολοσσοί· οὕτως ἡ ἄλκη, τὴν ὁποίαν ἐφόνευσα, εἶχε βάρος 950 λιβρῶν.

Πρὸ τοῦ σκεφθῶμεν τὴν μεταφορὰν τοῦ ζώου τούτου, οἱ Ἰνδοὶ μετὰ ἰδιαιτέρας τινος δεξιότητος ἤρξαντο διαμελίζοντες αὐτὸ καὶ μετὰ ταῦτα κόψαντες μερικοὺς κλάδους δένδρων, ἤναψαν πυρὰν καὶ ἔψησαν τεμάχιά τινα διὰ τὸ γεῦμα ἡμῶν. Ἐξετίμησα πολὺ τὸ κρέας τοῦτο, τὸ ὁποῖον παραβάλλω μεταξὺ τοῦ βοείου καὶ τὸ τοῦ ἐριφείου. Μόνη ἡ κεφαλὴ ἐκρατήθη σῶα, ἣν καὶ μετεφέραμεν τὴν ἐπομένην διὰ λέμβου εἰς τὴν σκηνήν μας. Πρὸς ἀνάμνησιν δὲ τῆς θήρας ταύτης, ἐκρατήσαμεν τὰ κέρατα τῆς ἄλκης, τὰ ὁποῖα ἐχρησίμευσαν ὡς ὁπλοστάσιον.

Τὰ ζῶα ὅμως ταῦτα, περίφημα ὑπὸ ἐπόψιν κυνηγίου, χρησιμώτατα δὲ διὰ τὸ κρέας, τὸ δέρμα καὶ τὰ κεράτά των, βαθμηδὸν τείνουσι νὰ ἐκλείψωσι ἕνεκα τοῦ συστηματικοῦ κυνηγίου τὸ ὁποῖον διεξάγει ὁ ἄνθρωπος ἐναντίον των.

Le Ducde Morny **Α. Δ...**

ΤΑ ΑΣΚΛΗΠΙΕΙΑ ΕΝ ΤΗ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΙ

ΚΑΙ Η ΔΙ' ΥΠΝΩΤΙΣΜΟΥ ΘΕΡΑΠΕΙΑ

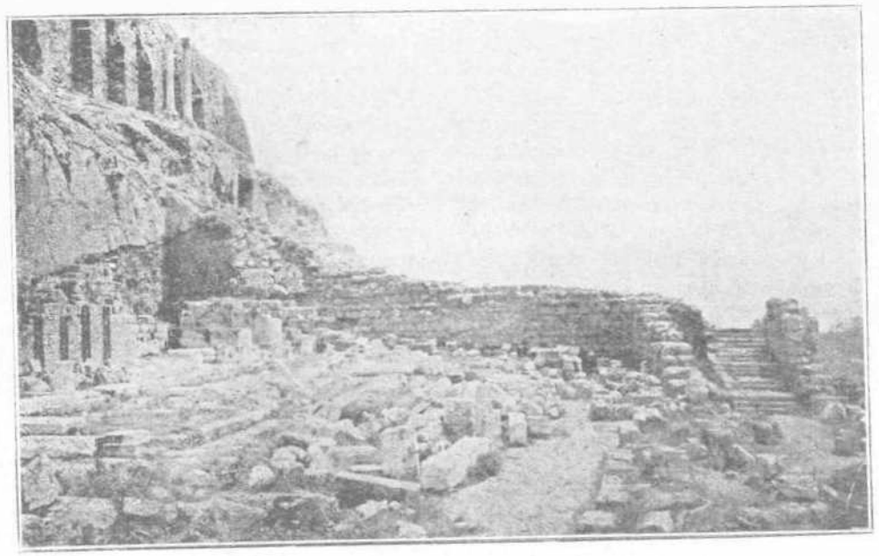

ΤΑ ΕΡΕΙΠΙΑ ΤΟΥ ΠΑΡΑ ΤΗΝ ΑΚΡΟΠΟΛΙΝ ΑΣΚΛΗΠΙΕΙΟΥ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

Πολλοὶ ἔγραψαν περὶ τῶν ἀρχαίων Ἀσκληπιείων, ὡς καὶ ὁ παρ' ἡμῖν ἔγκριτος ἰατρὸς κ. Ἀραβαντινὸς ἐν περισπουδάστῳ αὐτοῦ λαμπρῷ ἔργῳ « Ἀσκληπιὸς καὶ Ἀσκληπιεῖα», ἀλλ' οὐδεὶς ἐνέκυψεν εἰς τὸν μυστηριώδη καὶ ἀληθῶς περίεργον τρόπον τοῦ θεραπεύειν κατ' αὐτά, διότι ἀπέφυγαν ν' ἀποφανθῶσι περὶ ὑπερφυσικοῦ ζητήματος. Καὶ ἄλλοι μὲν ἐσιώπησαν ἐντελῶς τὸ σπουδαῖον τοῦτο ζήτημα, ἄλλοι δὲ κατειρωνεύθησαν αὐτοῦ, ἀμφοτέρων περιπεσόντων εἰς ἐντελῆ ἔλλειψιν γνώσεως τοῦ τρόπου τῆς λειτουργίας τῶν Ἀσκληπιείων παρ' ἀρχαίοις ἐπιστημονικῶς καὶ ὑπερφυσικῶς.

Θὰ προσπαθήσωμεν νὰ ὑπεγείρωμεν τὸ περικαλύπτον παραπέτασμα τοῦ μυστηριώδους τούτου ζητήματος, ἀρχόμενοι ἀπὸ τοῦ ἱστορικοῦ μέρους, ὅπως οἱ ἡμέτεροι ἀναγνῶσται κατανοήσωσι καλείτερον καὶ τὴν ἱστορίαν καὶ τὸν τρόπον τῆς ἀκατανοήτου ἐκείνης μεθόδου τῆς θεραπείας, δι' ἧς κατώρθουν καὶ τοὺς ἀσθενεῖς νὰ θεραπεύουν καὶ τὰ ἰατρεῖα των ταῦτα νὰ τυγχάνουν ἀμερίστου φήμης καὶ ὑπολήψεως.

Πρωτίστως προκαλοῦμεν τὴν προσοχὴν ἐπὶ θέματος, εἰς τὸ ὁποῖον πάντες οἱ προέχοντες καὶ σοφοὶ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης οὐχὶ μόνον ἐσέβοντο, ἀλλὰ καὶ ἐθαύμαζαν τὰ τοιαῦτα ἱδρύματα, καὶ τὰ ἐσύχναζον καὶ τὰ συνεβουλεύοντο.

Κατὰ τὴν μυθολογίαν καὶ μυθολογίαν ἐννοοῦμεν τὴν ἱστορίαν τῶν προϊστορικῶν χρόνων, ὁ Ἀσκλήπιος ἦτο υἱὸς τοῦ Ἀπόλλωνος. Ἐπειδὴ δὲ οὐ μόνον ἀσθενεῖς ἐθεράπευεν, ἀλλὰ καὶ νεκροὺς ἀνεκάλει εἰς τὴν ζωήν, ὁ Ζεὺς χολωθεὶς τὸν ἐκεραύνωσεν, ἀξιώσας αὐτὸν ἔπειτα τῆς ἀθανασίας.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀσκληπιοῦ οἱ ἀρχαῖοι ἀπέδωκαν αὐτῷ θείας τιμάς, λατρεύοντες αὐτὸν ὡς θεὸν τῆς ἰατρικῆς, ὡς μαρτυροῦσι περικαλλεῖς ναοὶ ἔν τε τῇ Ἑλλάδι, τῇ Μικρᾷ Ἀσίᾳ καὶ αὐτῇ ἔτι τῇ Ῥώμῃ πλήρεις ἀγαλμάτων καὶ ἀναθημάτων, τεκμήρια τῆς λατρείας, ἣν ἀπηλαυνεν ἐπὶ πολλοὺς αἰῶνας ὡς θεὸς τῆς ἰατρικῆς, ὡς τοιοῦτον δὲ τὸν ἀναφέρει ἡ ἱστορία ὡς καὶ ὁ Ἱπποκράτης ἐν τῷ περιφήμῳ ὅρκῳ αὐτοῦ.

Ὁ Ἀσκληπιός, ὡς ἀφοσιωθεὶς, ὡς ἄλλος

Προμηθεὺς εἰς τὴν εὐτυχίαν τῆς ἀνθρωπότητος εἶχεν ἑλκύσει τὰς συμπαθείας τῶν θνητῶν, πρὸς αὐτὸν δὲ ὡς θεὸν ἀπηυθύνοντο οὐχὶ μόνον πάντες οἱ νοσοῦντες, Σωτῆρα αὐτὸν ἀποκαλοῦντες, ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ ἔχοντες ἀνάγκην προστασίας.

Οἱ πρὸς τιμὴν τοῦ Ἀσκληπιοῦ ναοὶ ἐκαλοῦντο Ἀσκληπιεῖα. Τοιαῦτα δὲ ὑπῆρχον πολλὰ ἔν τε τῇ Ἑλλάδι, τῇ Μικρᾷ Ἀσίᾳ καὶ τῇ Ῥώμῃ αὐτῇ, καὶ τὸ περίεργον ὅτι καὶ οἱ ἐν αὐτῇ ἐξασκοῦντες τὴν ἰατρικήν, εἶχον τὴν δύναμιν νὰ θεραπεύωσιν πάσας τὰς νόσους. Ταῦτα δὲ ἦσαν ᾠκοδομημένα τὸ πλεῖστον εἰς ὑγιεινὰ μέρη, εἰς ἄλση καὶ παρὰ κρήνας ἰαματικάς.

Τὸ ἀρχαιότερον πάντων τῶν Ἀσκληπιείων ἦτο τὸ ἐν Τρίκκῃ τῆς Θεσσαλίας, τὰ σημερινὰ Τρίκκαλα. Ἐν Ἀθήνταις ὑπῆρχεν ἐπίσης περικαλλὴς ναὸς τοῦ Ἀσκληπιοῦ κατὰ τὴν νοτιοανατολικὴν πλευρὰν τῆς Ἀκροπόλεως, ὡς παρίστησιν ἡ ὄπισθεν εἰκών Ἐν τῇ Μικρᾷ Ἀσίᾳ τὰ κυριώτερα τῶν Ἀσκληπιείων ἦσαν ἐν Κνίδῳ, Κῷ, Σμύρνῃ καὶ Περγάμῳ. Ἀλλὰ τὸ περιφημότερον πάντων τῶν Ἀσκληπιείων ἦτο τὸ ἐν Ἐπιδαύρῳ, ἔνθα ὑπῆρχε καὶ ἄγαλμα τοῦ Ἀσκληπιοῦ ἐκ χρυσοῦ καὶ ἐλέφαντος.

Τὰ Ἀσκληπιεῖα ταῦτα ἐχρησίμευον καὶ ὡς σχολαὶ τῆς ἰατρικῆς, λέγεται δὲ ὅτι καὶ ὁ Ἱπποκράτης πολλὰ ἐδιδάχθη ἐκ τοῦ ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ Κῷ Ἀσκληπιείου.

Ἡ τῶν Ἀσκληπιείων ἐσωτερικὴ διάταξις ἦτο ἡ αὐτὴ εἰς ὅλα. Ἐν αὐτοῖς ὑπῆρχον: 1ον ὁ ναός, ἔνθα ὑπῆρχε τὸ ἄγαλμα τοῦ Θεοῦ 2ον πηγή, ἐν ᾗ ἐλούοντο οἱ ἀσθενεῖς 3ον στοά, ἐν ᾗ ἐνδιητῶντο πάντες οἱ προσερχόμενοι καὶ ἀναμένοντες τὴν ἴασιν αὐτῶν ἀπὸ τῆς τοῦ Θεοῦ παρουσίας.

Ὥστε τὰ Ἀσκληπιεῖα ἦσαν ὅπως αἱ σημεριναὶ κλινικαί, τὰ Σανατόρια, ἅτινα πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν τῆς θεραπείας ἔτεινον, μὲ τὴν διαφοράν, ὅτι τὰ μὲν ἀρχαῖα σανατόρια βάσιν τῆς θεραπείας εἶχον τὴν ἐπίκλησιν καὶ μεσολάβησιν τῆς θείας δυνάμεως· τοὐναντίον δὲ τὰ νῦν σανατόρια βασίζονται ἐπὶ τῆς δυνάμεως μόνον τῶν φαρμάκων καὶ τῆς ἐπιστήμης. Τὸ δὲ περίεργον ὅμως ὅτι ἐνῷ τὰ ἀρχαῖα ἐφημίζοντο ὡς θαυματουργὰ καὶ προσήρχοντο σπουδαῖοι καὶ ἄσημοι, τὰ σύγχρονα παρὰ τὰς προόδους τῆς ἐπιστήμης καὶ τὰς διαφημίσεις των ὀλίγης ὑπολήψεως καὶ φήμης τυγχάνουσι.

Ἐν καιρῷ παρακατιόντες θὰ ἐξετάσωμεν τὴν αἰτίαν καὶ τὴν βαρύτητα ἑκατέρων.

Ἐκ τινος σκηνῆς τοῦ Πλούτου τοῦ Ἀριστοφάνους, καίτοι ὁ ποιητὴς ἐπὶ τὸ κωμικώτερον περιγράφει ταύτην, δυνάμεθα νὰ λάβωμεν ἰδέαν περὶ τῶν ἐν τοῖς Ἀσκληπιείοις τελουμένων, ἐλλείψει πάσης ἄλλης σχετικῆς καὶ σπουδαίας περιγραφῆς.

Οἱ ἀσθενεῖς ἔφερον μεθ' ἑαυτῶν τὰ σκεπάσματα καὶ πάντα ἐν γένει τὰ χρειώδη διὰ τὴν ἐν τῷ ναῷ διαμονήν. Μόνον φύλλα ἐδίδοντο αὐτοῖς, ἐφ' ὧν κατεκλίνοντο. Μεθ' ἑαυτῶν ἔφερον ἐπίσης διάφορα τρόφιμα πρός τε ἰδίαν αὐτῶν χρῆσιν καὶ ὡς προσφορὰν τῷ Θεῷ. Τὰ τελευταῖα ταῦτα ἐλάμβανον οἱ ἱερεῖς.

Οἱ προσερχόμενοι εἰς τὰ Ἀσκληπιεῖα ὤφειλον κατὰ πρῶτον νὰ λουσθῶσιν ἐν τῇ ἱερᾷ πηγῇ. Εἶτα τῆς νυκτὸς ἐπελθούσης, ἠνάπτοντο οἱ ἱεροὶ λαμπτῆρες καὶ παντες αἱ ἐν τῷ ναῷ κατεκλίνοντο. Μετὰ δὲ τοῦτο ὑπηρέτης τοῦ ναοῦ, προπόλος ὑπὸ τοῦ Ἀριστοφάνους καλούμενος, ἔσβυνε τὰ φῶτα καὶ προσεκάλει πάντας τοὺς ἐν τῷ ναῷ νὰ κοιμηθῶσι. Τοῦτο δ' ἐλέγετο ἡ ἐγκοίμησις.

Οἱ ἀσθενεῖς ἀπεκοιμῶντο ἐξημμένην ἔχοντες τὴν φαντασίαν ἀπό τε τῆς προσευχῆς καὶ τῶν καιομένων θυμιαμάτων, προσδοκῶντες τὴν ἐμφάνισιν τοῦ Θεοῦ, ὅστις ἔμελλε νὰ λυτρώσῃ αὐτοὺς ἀπὸ τῶν δεινῶν. Ὁ δὲ Θεὸς ἐμφανιζόμενος αὐτοῖς κατ' ὄναρ, τινὰς μὲν ἐθεράπευεν ἰδίαις χερσίν, εἰς ἄλλους δὲ συνεβούλευε τί νὰ πράξωσιν, ὅπως ἀνακτήσωσι τὴν ἑαυτῶν ὑγείαν, εἰς δέ τινας ἐπέτασσε θρησκευτικήν τινα πρᾶξιν, δι' ἧς θὰ ἐγίγνοντο εὐχάριστοι αὐτῷ, ὅπως ἀκολούθως λυτρωθῶσι τῶν ἑαυτῶν δεινῶν.

Κατὰ τὸν Παυσανίαν ὑπῆρχον ἐν Ἐπιδαύρῳ ἓξ στῆλαι, ἐφ' ὧν ἦσαν ἀναγεγραμμέναι αἱ τοῦ Θεοῦ θαυματουργοὶ θεραπεῖαι καὶ ἐφ' ὧν ἀνεγινώσκοντο μετὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἀσθενοῦς τὸ εἶδος τῆς ἀσθενείας καὶ αἱ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ δοθεῖσαι ὁδηγίαι. Ἀναφέρομεν δύο:

Γυνὴ ἐκ Λακεδαίμονος ἔπασχεν ὑδροπικίαν. Ἡ μήτηρ αὐτῆς ματέβη εἰς Ἐπίδαυρον, ὅπως συμβουλευθῇ τὸν Θεόν, αὕτη δ' ἐγκοιμηθεῖσα εἶδε καθ' ὕπνον, ὅτι ὁ Θεὸς ἔκοψε τὴν κεφαλὴν τῆς θυγατρός της, εἶτα ἐκρέμασε τὸ σῶμα, τὸν λαιμὸν πρὸς τὰ κάτω καὶ τὸ ὕδωρ ἔρρεεν ἀφθόνως, μετὰ δὲ τοῦτο προσήρμωσε τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τὸν λαιμόν, Μετὰ τὸ ἐνύπνιον ἡ γυνὴ ἐπιστρέψασα οἴκαδε, εὗρε τὴν θυγατέρα της καλῶς ἔχουσαν.

Ἀνὴρ εἶχε καρκῖνον εἰς τὸν στόμαχον. Ἦλθεν εἰς Ἐπίδαυρον καὶ κοιμηθεὶς ἐν τῳ ναῷ εἶδε καθ' ὕπνον, ὅτι ὁ Θεὸς διέταξε τοὺς ὑπηρέτας αὐτοῦ νὰ τὸν κρατῶσι στερεῶς, ἐκεῖνος δὲ ἀνοίξας τὴν κοιλίαν ἀφῄρεσε τὸν καρκῖνον.

Αἱ ἐπιγραφαὶ τοῦ Ἀσκληπιείου τῆς Ἐπιδαύρου ἀναφέρουσιν ἐπίσης θεραπείας πασχόντων ἐκ λιθιάσεως καὶ ἀσθενειῶν τοῦ στομάχου διὰ χρήσεως τοῦ ὕδατος τῆς ἱερᾶς πηγῆς ἐν πόσει ἢ ἐν λουτρῷ.

Ἱερὰ ζῶα τοῦ Ἀσκληπιοῦ ἐθεωροῦντο ὁ ὄφις, ὁ κύων, ὁ ἀλέκτωρ καὶ ὁ χήν.

Ὁ ὄφις ἐν τοῖς ναοῖς ἦτο τὸ σύμβολον τῆς ἀνακτήσεως νέου βίου. Τὸ πτηνὸν χὴν εἶναι ἐπίσης γνωστὸν ἐν τῇ Ἑλλην. λατρείᾳ, ὡς ἐν τῶν ἱερῶν ζώων τῶν ἀρχαίων Ἀσκληπιείων. Οὕτω τὸ ἐν τῷ Ἀσκληπιείῳ τῶν Ἀθηνῶν εὑρεθὲν λαμπρὸν ἀνάγλυφον καὶ ἐν τῷ Ἐθν. ἡμῶν

Μουσείῳ κατατεθειμένον ἀρ 1377, εἰκονίζει μέγαν χῆνα ὑπ' αὐτὸν τὸν θρόνον τῆς Ἥπιόνης, καθημένης ἐν τῷ ναΐσκῳ τοῦ Ἀσκληπιείου τῶν Ἀθηνῶν πρὸ τοῦ συζύγου αὐτῆς Ἀσκληπιοῦ καὶ τῆς Ὑγιείας ἱσταμένης ὄπισθεν αὐτῆς. Μία δὲ τῶν μεγάλων ἐπιγραφῶν τῶν ἰαμάτων τοῦ Ἀσκληπιείου τῆς Ἐπιδαύρου ἀναφέρει ἱερὸν χῆνα θεραπεύσαντα τὴν ποδάγραν Κιάνου τινὸς δι' ἀφαιμάξεως, ἣν προὐκάλεσε δάκνων τοὺς πόδας αὐτοῦ (Τούτου ὕπαρχάν ποτε πορευομένου, δάκνων αὐτοῦ τοὺς πόδας καὶ ἐξαιμάσσων ὑγειῆ ἐποίησε).

Ἄξιον δὲ σημειώσεως εἶναι, ὅτι ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἰατρικῇ. τῇ τε ἱερᾷ καὶ τῇ ἐπιστημονικῇ, τὸ κρέας. τὰ ὠὰ καὶ ἰδίως τὸ στέαρ τῶν χηνῶν ἐδίδοιτο ὡς φάρμακα κατὰ πλείστων ἀσθενειῶν.

Οὕτως ὁ Ἱπποκράτης ἀναφέρει πολλὰς συνταγὰς ἀλοιφῶν, ἐν οἷς τὸ χήνειον στέαρ εἰσέρχεται κατὰ προτίμησιν. ὡς ἐν τῷ περὶ Ἑλκῶν βιβλίῳ αὐτοῦ καὶ ἐν τῷ περὶ αἱμορροΐδων τῶν γυναικῶν. Εἰς τὰ λόχεια τὰ μὴ τακτικῶς ῥέοντα, συμβουλεύει ἐπίσης ἐπάλλειμα ἐπὶ τῆς μήτρας ἐκ χηνείου στέατος, σμύρνας καὶ ῥητίνης.

Ὁ Διοσκορίδης ἐπίσης συνιστᾷ διὰ τὴν θεραπείαν τῶν χιμέτλων ἀλοιφὴν ἐκ λιβάνου καὶ στέατος χηνείου. Ἐπίσης καὶ διὰ τὰς παθήσεις τῆς μήτρας: Στέαρ πρὸς μὲν τὰ περὶ μήτραν ἁρμόζει τὸ νεαρὸν χήνειον ἢ ὀρνίθειον. Νεαρὸν δὲ στέαρ ἀποκαλεῖ τὸ μὴ ἁλατισμένον.

Τὰ ὠὰ ὡς καὶ τὸ στέαρ τῶν χηνῶν ἦσαν ἐπίσης λίαν ἐν χρήσει καὶ εἰς τὴν ἱερὰν ἰατρικήν.

Τινὰς τῶν τοῦ Θεοῦ συμβουλῶν εὑρίσκομεν παρὰ τοῖς ἀρχαίοις συγγραφεῦσιν Οὕτω παρὰ Ἀριστείδῃ τῷ Ἀλλίῳ βλέπομεν, ὅτι εἷς τινα μὲν διέτασσε νὰ πίνῃ γύψον, εἰς ἄλλον κώνιον καὶ εἰς τρίτον νὰ λούεται ἐν ψυχρῷ ὕδατι. Ὁ Μάρκος Αὐρήλιος λέγει: «συνέταξεν ὁ Ἀσκληπιὸς τούτῳ ἱππασίαν ἢ ψυχρολουσίαν ἢ ἀνυποδυσίαν». Παρὰ δὲ τῷ Φιλοστράτῳ βλέπομεν ἐπίσης ὅτι ὁ ἐν Περγάμῳ Ἀσκληπιὸς διέταξεν ἀσθενῆ νὰ φάγῃ «πέρδικα λιβανωτῷ θυμωμένον». Ἐν ἑτέρῳ Ἀσκληπιείῳ ὁ Θεὸς θεραπεύει τινὰ πάσχοντα ἐκ πλευρίτιδος, διατάσσων κατάπλασμα ἐκ στάκτης βεβρεγμένον οἴνῳ. Εἰς ἄλλον πάσχοντα ἐξ αἱμοπτυσίας διατάσσει νὰ τρέφηται ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας διὰ μήλων πεύκης. Εἰς τυφλὸν διατάσσει κολλύριον ἐξ αἵματος λευκοῦ πετεινοῦ.

Τὸ κυριώτερον ὅμως τῶν φαρμάκων τοῦ Ἀσκληπιοῦ ἦτο τὸ ὕδωρ τῆς πηγῆς, ὅπερ ὁ Ἀριστείδης ἀποκαλεῖ «διάκονόν τε καὶ συνεργὸν τοῦ Θεοῦ». Ἕτερον δ' ἐκεῖ λέγει οὗτος ὁ συγγραφεὺς κατὰ τὸ θέρος περὶ τὰ χείλη τοῦ φρέατος ὡς ἐσμὸς μελισσῶν ἢ μυῖαι περὶ γάλα.

Οἱ προσερχόμενοι προσέφερον κατὰ τὴν ἀναχώρησίν των θυσίαν τῷ Θεῷ. ἀλέκτορα, αἶγας καὶ βοῦν, ὡς καὶ ἀναθήματα εἰς ἀνάμνησιν τῆς θεραπείας των. Ἀναρίθμητα εἰσὶ τὰ εἴδη τῶν ἐν τοῖς καταλόγοις τοῦ ναοῦ ἀναφερομένων ἀναθημάτων. Ὅτε μὲν τὸ ἀφιέρωμα συνίστατο ἐξ ἀγαλματίου, παριστῶντος ὁλόκληρον τὸ σῶμα τοῦ θεραπευθέντος, ὅτε δὲ ὅπερ καὶ συχνότερον,

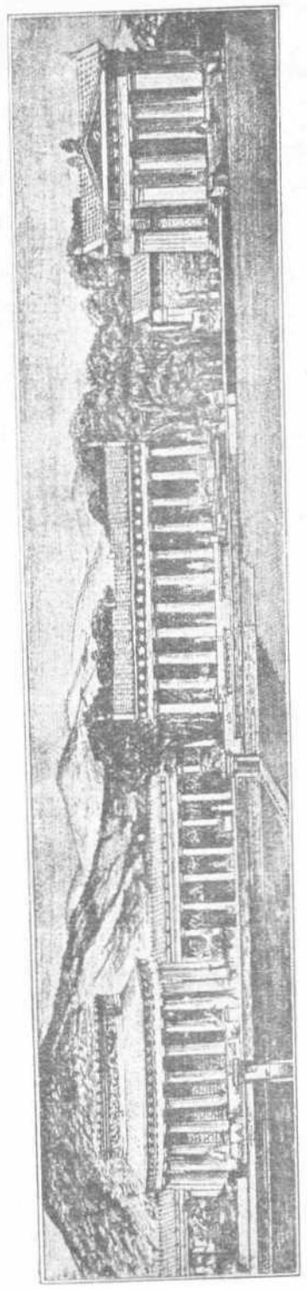

ΤΟ ΑΣΚΛΗΠΙΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΠΙΔΑΥΡΟΥ (ΩΣ ΕΙΧΕ ΤΟ ΠΑΛΑΙ)

Θυμέλη ἢ Θόλος. — Τὸ Λουτρὸν καὶ ἡ Βιβλιοθήκη. — Τὸ Ἄβατον ἢ κατακλιντήριον. — Ἡ Στοά. — Ὁ Ναὸς ἢ τὸ Ἱερόν.

τὸ ἀνάθημα παρίστα τὸ θεραπευθὲν μέρος τοῦ σώματος. Τινὰ δὲ τῶν ἀναθημάτων τούτων ἦσαν ἐκ χρυσοῦ ἢ ἀργύρου ἢ καὶ ἄλλου μετάλλου, ἄλλα δὲ ἐπίχρυσα. Ἐπίσης εὑρέθησαν καὶ ἀνάγλυφα μετὰ διαφόρων παραστάσεων, ἐν αἷς

φαίνεται ὁ Ἀσκληπιὸς θεραπεύων πάσχοντας καὶ ἀποδεχόμενος τὰ εὐχαριστήρια τούτων.

Πάντα ταῦτα τὰ ἀντικείμενα δεικνύουσι τὴν πίστιν τῶν προγόνων ἡμῶν ἐπὶ τὴν παντοδυναμίαν τοῦ Θεοῦ τῆς Ἰατρικῆς, τοῦ «πρωτοτάτου καὶ φιλανθρωποτάτου» ὡς ἀπεκάλουν αὐτὸν μέχρι τοῦ Ε' μ. Χ. αἰῶνος, ὅτε τὸ Ἀσκληπιεῖον τῶν Ἀθηνῶν μετετράπη εἰς χριστιανικὸν ναὸν καὶ ἡ ἐν αὐτῷ ἱερὰ πηγὴ ἐθεωρήθη ὡς ἁγίασμα.

Ἀλλὰ καὶ ἡ νῦν ἐπικρατοῦσα συνήθεια τῆς ἀφιερώσεως ἀναθημάτων εἰς τοὺς Ἁγίους, τὸ ἁγίασμα, αἱ πανηγύρεις καὶ αἱ παρακλήσεις μας, πρὸς τὰ θεῖα διὰ τὴν ἀνάκτησιν τῆς ὑγιείας μας ὡς καὶ τὰ ἐν τοῖς ναοῖς γινόμενα θαύματα φαίνεται μεταδοθέντα ἡμῖν ἀρχαιόθεν κατ' ἔθιμον, πλὴν τοῦ προσώπου, πρὸς ὃ ἀπευθύνεται ἡ δέησις.

Ἤδη εἰς τὸ προσεχὲς φύλλον θὰ διαφέρωμεν περὶ τοῦ ζητήματος τῶν ἐγκοιμήσεων ὀνείρων, ὁραμάτων καὶ ἐκστάσεων, ἂν ἦσαν ἀπατηλὰ μέσα πρὸς ἐξαπάτησιν τοῦ κοινοῦ καὶ τῶν προσερχομένων, ὡς διατείνονται οἱ ἄπιστοι καὶ ὁλισταὶ ἢ πραγματική τις μεσολάβησις θείας καὶ ἀοράτου δυνάμεως, συντελούσης εἰς τὴν θεραπείαν τῶν νοσούντων, ὡς διατείνονται οἱ φιλόθεοι κα' οἱ πνευματισταί.

[Ἕπεται τὸ τέλος].

ΟΙ ΒΟΛΤΕΡΡΑΙ ΕΝ ΕΠΤΑΝΗΣΩι

Ἐκ τοῦ ἀρχαίου εὐπατρίδου τοσκανικῶν οἴκου τῶν Βολτερρῶν, κλάδος κατῆλθεν εἰς τὴν Ἑπτάνησον καὶ ἐγκατεστάθη ἐν τῷ Κάστρῳ τῆς Κεφαλληνίας. Μέλος τούτου μετῴκησεν εἰς Ζάκυνθον, διέμενε δὲ ἐν τῷ Κάστρῳ, ἔνθα ἦτο τότε ἡ πόλις. Σὺν τῷ χρόνῳ οἱ ἐκκεφαλληνισθέντες καὶ ἐκζακυνσθέντες Βολτέρραι ἐνεγράφησαν εἰς τὰς χρυσᾶς βίβλους τῶν Νήσων, διῃρέθησαν εἰς δύο οἰκογενείας ἐν ἑκάστῃ τῶν Νήσων τούτων. Ἐξελέγησαν μέλη τῶν συμβουλίων πολλάκις, καθὼς ἐπίσης ἔδρασαν εἰς ἄλλας περιστάσεις, καθ' ἃς αὐθορμήτως, ἢ τῇ ἐντολῇ ἀρχῶν, ὑπηρέτησαν τὴν πατρίδα. Ἄγνωστον ἡμῖν κατὰ ποῖον χρόνον ἀκριβῶς ἠσπάσθησαν τὸ ὀρθόδοξον δόγμα.

Ὁ φίλος ἱστοριοδίφης Ἠλίας Τσιτσίλης ἀναφέρει τοὺς κεφαλλῆνας Βολτέρρας «Σιαμάτιον καὶ Εὐστάθιον «τριηράρχας καὶ Μανουὴλ ἀνδραγαθήσαντα ἐν τῇ περιβαλήτῳ ναυμαχίᾳ τῆς Ναυπάκτου τῷ 1572, τὸν λόγιον «Νικόλαον, τοὺς συνδίκους Ἄγγελον καὶ Δημήτριον «καὶ στρατιωτικὸν Λεονάρδον». Εἰς τὸν κατάλογον τῶν διοικητῶν Ἰθάκης, τὸν ὑπὸ τοῦ Πινιατόρου δημοσιευθέντα, εἶναι εἷς Δημήτριος Βολτέρρας, ὅστις, τῷ 1703, ὡς τοιοῦτος διωρίσθη.

Κατὰ τὰ διασωθέντα ἔγγραφα περισσότερον διέπρεψαν οἱ ζακυνθιανοὶ Βολτέρραι. Οὗτοι ἐγένοντο ἐκ τῶν πρῶτα φερόντων ἐν τῇ νήσῳ πολυκτημόνων καὶ διὰ δισμῶν αἵματος συνεδέθησαν μετὰ τῶν ἐπισημοτέρων τε καὶ ἀρχαιοτέρων οἰκογενειῶν τῆς Νήσου Ζακύνθου.

Τῷ 1550 τὸ ἐνετικὸν Συμβούλιον ἐθέσπισεν ὅπως ὁ Ζακύνθιος πιστὸς πολίτης Ἀντώνιος Βολτέρρας, ἐπὶ δύο ἔτη λάβῃ ἐτησίως δουκᾶτα πεντήκοντα διὰ νὰ διορισθῇ διερμηνεὺς τῆς τουρκικῆς γλώσσης, ἧς ἦτο κάτοχος καὶ εἰς τὸ διάστημα τοῦτο νὰ μάθῃ τὰ ἰταλικά. Ἐπειδή, κατὰ τὸ προσδιορισθὲν τοῦτο διάστημα χρόνου, ἔμαθε «νὰ ἀναγινώσκῃ, νὰ γράφῃ νὰ ὁμιλῇ καὶ καλὰ νὰ μεταφράζῃ τὰ ἔγγραφα», ηὐξήθη τῷ 1552 ἡ ἀνταμοιβή του εἰς δουκᾶτα ὀγδοήκοντα ἐτησίως, διὰ νὰ ἦναι «διερμηνεὺς καὶ μεταφραστὴς τῆς τουρκικῆς», ὁσάκις διατάσσεται ἀπὸ τὰς ἐνετικὰς ἀρχάς. Ὁ Βολτέρρας οὗτος διὰ νὰ ἀγνοῇ τὰ ἰταλικὰ καὶ νὰ ἦναι ἐξόχως κάτοχος τῆς τουρκικῆς, φαίνεται, ὅτι ἀπὸ παιδικῆς ἡλικίας θὰ διέμενεν εἴς τινα τουρκοκρατουμένην χώραν, διότι εὐπατρίδης ζακύνθιος, ἔλκων τὸ γένος ἀπὸ τὴν Ἰταλίαν καὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, νὰ ἀγνοῇ τὰ ἰταλικὰ καὶ πρακτικῶς, ἦτο ἀδύναιον.

Ὅτε Κοσμᾶς ὁ τῶν Μεδίκων, ὁ πρῶτος τῆς Τοσκάνης δούξ, ὁ προάξας τὴν πατρίδα του μεγάλως ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν, ἠθέλησε νὰ ἀναχαιτίσῃ τὴν πειρατείαν, τὴν λυμαίνουσαν τὰς ἀκτὰς τοῦ δουκάτου του καὶ τῆς λοιπῆς Ἰταλικῆς χερσονήσου, Πῖος ὁ Ε'., ὁ κηρυχθεὶς ἔπειτα Ἅγιος, ἀπὸ τὴν δυτικὴν ἐκκλησίαν, ὄχι μόνον διὰ τὴν λαμπρὰν ταύτην ἰδέαν ἐπήνησε τὸν δοῦκα, ἀλλὰ καὶ τὸν παρεκίνησε νὰ προσλάβῃ ἕλληνας ναύτας, ὡς φυσικοὺς τῶν Τούρκων ἐχθρούς. Διὸ ἀπέστειλε τὸν Ζακύνθιον Καλόγερον, κάτοχον τῆς ἰταλικῆς, ἑλληνικῆς καὶ τουρκικῆς, ὅπως ναυτολογήσῃ ἕλληνας εἰς Λιβόρνον, ὅπου χάριν τοῦ ἐμπορίου μετὰ τῆς Ἀνατολῆς διέμενον Ἑπτανήσιοι, Κρῆτες, Κύπριοι, Αἰγαιοπελαγῖται, Χῖοι καὶ ἄλλοι ἕλληνες. Μεταξὺ τούτων ἦτο καὶ ὁ Ζακύνθιος Μανουὴλ Βολτέρρας διακριθὲν λόγῳ τῆς ἀξίας, μορφώσεως καὶ ζήλου πρὸς τοὺς Μεδίκους. Ἀναλαβὼν οὗτος τῷ 1572 τὴν διεύθυνσιν τῶν πλοίων ἐπετέθη ἐρρωμένως κατὰ τῶν πειρατῶν καὶ ἔφερεν αἴσιον ἀποτέλεσμα. Ὁ Κοσμᾶς ἀπένειμεν αὐτῷ τὸ πολιτικὸν καὶ θρησκευτικὸν παράσημον τοῦ Ἁγ. Στεφάνου καὶ τὸν διώρισε συνάμα ναύαρχον τοῦ στολίσκου, οὗ τὸ πλεῖστον τοῦ πληρώματος ἦσαν ἕλληνες.

* * *

Ἐκ τῶν διακριθέντων Ζακυνθίων Βολτερρῶν ἦτο καὶ ὁ Νικόλαος Βελτέρρας, ὅστις ἐγεννήθη τῷ 1810. Ὁ πατήρ του Ἀναστάσιος διεκρίθη ὑπηρετῶν εὐσυνειδήτως τὴν πατρίδα. Ὁ θεῖός του Διονύσιος Βολτέρρας ἦτο, ἄριστος πρακτικὸς γεωπόνος, διὸ ἡ γνώμη του εἶχε μέγιστον κῦρος εἰς τὰ τῆς καλλιεργείας. Ἡ μήτηρ του δὲ ἐκαλεῖτο Ματθίλδη, ἦτο θυγάτηρ τοῦ Ἰωάννου κόμητος Χρυσοπλεύρη διαπρεποῦς δικηγόρου καὶ ποιητοῦ καὶ πρόξενος τῆς Αὐστρίας, ὅστις, κατὰ τὸ 1813 ἐφιλοξένησε τὴν ἔκπτωτον βασίλισσαν Καρολίναν (1) ἐν τῇ ἐξόχῳ αὐτοῦ ἐπαύλει Πιριπινπῆ (2) ἐν Ποταμοῖς τῇ καταστραφείσῃ μέρος ὑπὸ τοῦ σεισμοῦ τοῦ 1840, ἐντελῶς δὲ ὑπὸ τοῦ 1893.

Ἡ ἐν λόγῳ Μαθίλδη διεκρίνετο διὰ τὴν ἔξοχον αὐτῆς εὐφυΐαν, δραστηριότητα καὶ ἀριστοκρατικὴν ὄντως συμπεριφορὰν· διὸ ἐπὶ τῇ κοινωνίᾳ ἀρκούντως ἔδρασε καὶ ἐλατρεύετο ὑπὸ τοῦ ἐθνικοῦ μας ποιητοῦ Σολωμοῦ.

Ὁ λόγιος οὗτος Ἰωάννης Χρυσοπλεύρης ὑπῆρξεν ὁ τελευταῖος ἐπίβιος Χρυσοπλεύρης. Τούτου ἕνεκα τὸν ἐκληρονόμησαν αἱ δύο θυγατέρες, δῆλα δὴ ἡ ὀηθεῖσα Ματθίλδη καὶ ἡ Μαρία, νυμφευθεῖσα τὸν κόμητα Ἀντώνιον Κονῖρίνην.

Συνεπῶς ὁ κλάδος οὗτος τῶν Βολτερρῶν ἔκτοτε εἶναι Βολτέρρας κόμης Χρυσοπλεύρης καθὼς ὁ Κονῖρίνης εἶναι κόμης Κονῖρίνης Χρυσοπλεύρης. Καθότι αἱ δύο αὗται οἰκογένειαι ἐκληρονόμησαν τὴν περιουσίαν καὶ τὸν τίτλον.

* * *

Ὁ Νικόλαος Βολτέρρας δωδεκαετὴς μετέβη εἰς τὴν Ἰταλίαν καὶ ἐκλείσθη εἰς τὸ ἐκπαιδευτήριον τῆς Σιένης Tolemmei, ἔνθα ἐξεπαιδεύοντο μόνον εὐπατρίδαι. Ἀκολούθως ἐγένετο φοιτητὴς τοῦ Πανεπιστημίου ἐν Πίζῃ, ὅπου ἀνηγορεύθη διδάκτωρ εἰς τὰ νομικά. Ἐπὶ δέκα ἔτη διέμεινεν ἐν Ἰταλίᾳ, ἀλλὰ δυτυχῶς ὀλίγον ἐμελέτα, μιμούμενος τὰ ἀρχοντόπουλα ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα, στηριζόμενα εἰς τὰ πλούτη καὶ εἰς τὴν εὐγενῆ καταγωγήν, ὀλίγον φροντίζουσι διὰ γράμματα καὶ ἐπιστήμας. Ἀρικόμενος εἰς Ζάκυνθον, μετά τινα καιρὸν μετενόησε διὰ τὸν ἀποδεσθέντα χρόνον ἐν Ἰταλίᾳ, διότι ἡ φύσις, ἥτις τῷ εἶχε χαρίσει πολλὰ χαρίσματα, ἠθέλησε νὰ τὸν ἐξαναγκάσῃ νὰ ξαναγίνῃ μαθητής, διὸ καὶ μετέβη ἐκ νέου εἰς τὴν Ἰταλίαν, καὶ ἤρχισε νὰ μελετήσῃ σοβαρῶς. Ἀπέκτησε τοιουτοτρόπως, μετὰ πολλοῦ κόπου, ἀρκετὰς γνώσεις, δι' ὧν διεκρίθη. Σημειωτέον, ὅτι διὰ τὴν μελέτην τοῦ δικαίου δὲν εἶχε τόσην κλίσιν. Ἡ γραμματολογία καὶ ἡ φιλολογία ἦτο τὸ ἰδιῶδες αὐτοῦ, διὸ ἔγινε καλὸς λόγιος καὶ ἔγραψε στίχους ἁρμονικοτάτους.

Ἐνυμφεύθη γυναῖκα ἐκ τοῦ λαμπροῦ ἰταλικοῦ οἴκου Λαδέρκη ἐκ Φοέντσης Πεζέργος ὅμως εἶναι ὁ γάμος του. Εὑρισκόμενος ἐν Φαέντσῃ εἶχε συνδέσει φιλίαν μὲ τὴν οἰκογένειαν Λαδέρκη καὶ εἶδεν ἀρτιγέννητον τὸ κοράσιον, τὸ ἠσπάσθη καὶ ἔμεινεν ἐν τῇ καρδίᾳ του. Μετὰ εἰκοσαετίαν μετέβη ἐκ νέου πρὸς ἐπίσκεψιν τοῦ παλαιοῦ φίλου του ἐν Φαέντσῃ. Εἶδεν ὡραίαν καὶ εὐφυᾶ κόρην, τὴν ὁποίαν ὁ φίλος του ἐσύστησεν ὡς θυγατέρα του, προσθέτων, ὅτι εἶναι αὕτη ἐκείνη, ἣν εἶχεν ἴδῃ ἀρτιγέννητον καὶ τὴν ἠσπάσθη. Ἀμέσως τὴν ἐζήτησεν ὡς σύζυγον. Ἐκ τοῦ γάμου τούτου ἀπέκτησε τέκνα, ὧν εἷς εἶναι σήμερον δικηγόρος ἐν Φαέντσῃ.

Ὁ Νικόλαος Βολτέρρας ὢν πλούσιος, περιηγήσατο πολλὰς εὐρωπαϊκὰς πόλεις. Ἀπὸ τοῦ 1840 προσεβάλλετο ὑπὸ ἄσθματος καὶ θεραπείαν εὕρισκε νὰ μείνῃ κατάκειτος κατὰ τοὺς τρεῖς τοῦ χειμῶνος μῆνας. Οἱ ἰατροὶ τὸν συνεβούλευσαν νὰ μεταβῇ εἰς τὸ Κάϊρον χάριν τοῦ θερμοῦ κλίματος. Οὕτως μετέβη εἰς τὴν Αἴγυπτον. Ἀλλὰ τὸ πλεῖστον μέρος διέμεινεν εἰς τὴν Ἰταλίαν, ἣν ἐθεώρει δευτέραν πατρίδα.

Ἐπὶ ἀγγλικῆς Προστασίας ἐγένετο ἐπαρχιακὸς σύμβουλος (uffiziale Municipale) βουλευτής, Γερουσιαστὴς καὶ δικαστής.

Πολλὰ ἔγραψε πεζὰ καὶ ἔμμετρα, ὧν πλεῖστα σώζονται ἀνέκδοτα παρὰ τῷ νέῳ του δικηγόρῳ Ἀχιλλεῖ. Ἐδημοσίευσε ποιήσεις, ὧν τὸ πλεῖστον εἶναι ἐρωτικαὶ ἢ σατυρικαί, διότι ὁ ἔρως καὶ ἡ σάτυρα ἦσαν εἰς αὐτὸν ψυχώσεις. Ἐδημοσίευσεν ἀστεῖα ποιήματα καὶ σαιυρικὰ κατὰ μίμησιν τοῦ Γουαδανιόλη.

Τῷ 1874 ἐδημοσίευσιν ἐν Βενετίᾳ μυθιστόρημα καὶ τῷ 1875 ἐν Φαέντσῃ κωμωδίαν.

Ἐκ τῶν ἄλλων ἔργων του ἀναφέρομεν τοὺς σατυρικούς του στίχους: I tre dottori (*Μελίτῃ 1843*). Il taglio de miei baffi (*Μελίτῃ 1847*. Τὸ Componimenti (*Μελίτῃ 1849*) εἶναι συλλογὴ ἐρωτικῶν ποιήσεων εἰς τὴν ζωὴν καὶ θάνατον ἐρωμένης του. Ἐδημοσίευσε καὶ ἄλλας συλλογὰς ποιήσεως. Ἐπίσης ἐξέδωκε: I secreti delle mie due padrone καὶ Un conforto agli sventurati.

Κατέγραψε καὶ εἰς μεταφράσεις.

Τὸ 1843 ἐδημοσίευσεν ἐν Κερκύρᾳ μετάφρασιν τοῦ εἰς τὴν Ἐλευθερίαν Ὕμνον τοῦ Σολωμοῦ εἰς ἀνομοιοκαταλήκτους στίχους, ἀφιερωμένην εἰς τὸν Ἀρμοστὴν τῆς Ἑπτανήσου Σήτων. Τὴν μετάφρασιν ταύτην ἐπιδιορθωμένην ἀνεύπωσεν ἐν Τεργέστῃ τῷ 1876 καὶ τὴν ἀφιέρωσεν εἰς τὸν μέγαν Γαριβάλδην, ὅστις ἐκάλει τὸν Ὕμνον μας θεῖον. Τῷ 1847 ἐν Ζακύνθῳ ἐδημοσίευσεν Ἰταλικὴν Ἔμμετρον μετάφρασιν Λυρικῶν καὶ βακχικῶν τοῦ Χρησιοπούλου. Τὸ δὲ 1839 ἐν Μελίτῃ ἐξέδωκε τὴν Ἰταλικὴν μετάφρασιν τοῦ Βιβλίου τοῦ Λαοῦ τοῦ Λαμμεναί.

Τῷ 1843 ὁ γενικὸς ἔφορος τῶν σχολείων τοῦ Ἰονικοῦ Κράτους Ἕκτορος Ῥίκης ἐπιθεωρήσας πάντα τὰ σχολεῖα ἔγραψεν ἔπειτα τὴν σχετικὴν ἔκθεσιν, εἰς ἣν αὐστηρῶς, ἢ μᾶλλον ἀμερολήπτως ἔκρινε τὰ τότε ἐν Ζακύνθῳ Σχολεῖα δημόσιά τε καὶ ἰδιωτικά. Ὁ Νικόλαος Βολτέρρας ἦτο τότε ἐπαρχιακὸς σύμβουλος Ζακύνθου ἐπὶ τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως.—Οἱ ἐπαρχιακοὶ σύμβουλοι ἐπὶ Ἀγγλικῆς Προστασίας εἶχον μεγάλην σημασίαν—καὶ ἐθεώρησε τὴν ἐπίσημον ἔκθεσιν τοῦ Ῥίκη ἄδικον ἐν πολλοῖς, ὡς πρὸς τὰ σχολεῖα τῆς Ζακύνθου, διὸ καὶ τὴν ἀνασκεύασεν ἀμέσως διὰ τῆς πραγματείας, φερούσης ἐπιγραφήν: Confutazione al Rapporto 16 Maggio 1843 del Sig. Ettore Ricchi ispettore generale alle scuole dello stato scritta dal Nobile Magistra Municipale alla istruzione Pubblica di Zante, ἡ ὁποία ἔχει ἱστορικήν τινα σημασίαν τὴν σήμερον.

* * *

Ὁ Νικόλαος Βολτέρρας ὑπῆρξε στενὸς φίλος τοῦ Σολωμοῦ, Μουστοξύδου, Μανιζάρου, Ἰουλίου Τυπάλδου, Βράϊλα καὶ ἄλλων διασήμων ἑπτανησίων. Ἐπίσης ἦτο φίλος φίλτατος Ἰταλῶν διασήμων, ἐν οἷς συνηριθμοῦντο ὁ Γαριβάλδης, ὁ Ῥεγάλδης, ὁ Νικολίνης, ὁ Βουφαλίνης, ὁ Γουβράτης, ὁ Κρίσπης.

Ὅτε πρωτεύουσα τῆς Ἰταλίας ἦτο ἡ Φλωρεντία, ἠγόρευσεν εἰς τὰ ἐκεῖ δικαστήρια πολλάκις ὡς συνήγορος. Ὑπῆρξε μέλος τοῦ κομιτάτου Ἰταλο—ἑλληνικοῦ πρὸς ἀπελευθέρωσιν τῆς Κρήτης.

Πρὸς τιμήν του οἱ χρυσοχόοι Ζακύνθου τῷ προσέφερον ἀργυροῦν μετάλλιον φέρον τὴν ἐπιγραφήν: A Conte N. Volterra vero patriota, Magistrato interferrimo gli orefici e argentieri di Zante 1844 (3)

Τῆς φύσεως ἡ εὐκληρία τοῦ Νικολάου Βολτέρρα ἦτο ζηλευτή, διότι ὀξὺν νοῦν εἶχε πρὸς μάθησιν καὶ γόνιμον πρὸς ποίησιν, καὶ μνημονικὸν ἀσύλητον προσέτι εἶχε ὑπὸ λήθης. Ἦτο πλούσιος, καὶ διὰ τοῦ πλούτου ἠδύνατο περισσότερον εἰς τὰς μελέτας νὰ ἐγκύψῃ. Ἀλλὰ δυστυχῶς ἐστερεῖτο τῆς εὐθυκρισίας ἐκείνης, ἥτις συντείνει μεγάλως εἰς τὴν ἀνύψωσιν τοῦ ἰδιώδους. Λάθη ἐπὶ λαθῶν κατέτισαν αὐτὸν ἀνήτυχον, ἐνῷ ἠδύνατο περισσότερον νὰ δράσῃ καὶ νὰ δράσῃ τὰ μέγιστα μέχρι τῶν τελευταίων ἡμερῶν τῆς ζωῆς αὐτοῦ. Ἡ πρὸς τὴν σάτυραν ἔριδές του συνέτεινεν εἰς δίνωσιν τῆς δυστυχίας του. Ἡ σάτυρά του δὲν ἐσεβάσθη οὐδὲ τοὺς συγγενεῖς του, ὡς μαρτυρεῖ ἡ ἐν Μελίτῃ δημοσιευθεῖσα Miscollanea. Ὁ ὑβριστὴς καὶ ὁ λιβελλογράφος πάντοτε καταδικάζεται ἀπὸ τὴν ὑγιᾶ κοινωνίαν. Ὅταν ὅμως ἡ ἐπίθεσις γίνεται κατὰ συγγενῶν, προξενεῖ δικαίαν ἀγανάκτησιν.

Ἐγκαταλείψας ὁ Νικόλαος Βολτέρρας τὴν Ἑλλάδα

(1) Ὅρα τῆς Α. Α. Β. Υ. τοῦ ἀρχιδουκὸς Λουδοβίκου Σαλβατώρ τῆς Αὐστρίας: Zante, Specialler Theil, Prag 1904 σελ. 106 καὶ Λ. Χ. Ζώη: Ἔκπτωτος βασίλισσα ἐν Ζακύνθῳ. Παναθήναια 15, 31 Ἰουλίου 1910.

(2) Ὁ κ. Ἰωάννης Βολτέρρας Χρυσοπλεύρης μᾶς εἶπεν, ὅτι ἡ ἔπαυλις ἐκτίσθη ὑπὸ προγόνου του ἐν ἄλλῃ θέσει. Τὴν αὐτὴν ἡμέραν, καθ' ἣν παρέλαβε τὴν κλεῖδα παρὰ τοῦ ἀρχιτεχνήτου, τὸν ἐπεσκέφθη ἐπιφανὴς ξένος, ὅστις τῷ εἶπεν, ὅτι τὸ μέγαρον ἔπρεπε νὰ ἦτο ἄλλῃ θέσει καὶ τὴν ὑπέδειξεν εἰς αὐτόν. Ἐπέσθη καὶ προσεκάλεσεν ἀμέσως τὸν ἀρχιτεχνήτην καὶ τὸν διέταξε νὰ κατεδαφίσῃ τὰ πάντα καὶ νὰ ἀνοικοδομήσῃ ἐκεῖ ἔνθα ὁ ξένος εἶχεν εἰπῆ. Οἱ τεχνῖται ἐθεώρησαν τοῦτο τρέλλαν καὶ διαρκούσης τῆς νέας οἰκοδομῆς μεταξὺ των ἐκάλουν τὸν Χρυσοπλεύρην Πιριπινπῆν, δῆλα δὴ ἀνισόῤῥοπον τρελλόν. Ἔκτοτε δὲ ἡ μαγευτικὴ ἐκείνη θέσις καλεῖται «στοῦ Πιριπινπῆ».

(3) Ὁ υἱός του Ἀχιλλεὺς μᾶς ἔστειλεν ἀντίγραφον τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης, διότι τὸ μετάλλιον ἡμεῖς δὲν εἴδομεν.

οἰκογενειακῶς ἐγκατεστάθη εἰς Φαίντσαν· ἀλλ' αὐτὸς διέμεινεν ἐπὶ ἀρκετὸν χρόνον καὶ εἰ. ἄλλας τῆς Ἰταλίας πόλεις. Ἀπέθανε ἐν Φαέντσῃ τῇ πρώτῃ Αὐγούστου τοῦ ἔτους 1890, διατάξας νὰ μὴ τεθῇ ἐπὶ τοῦ τάφου του οὔτε μνημεῖον οὔτε ἐπιγραφὴ μὲ τὸ ὄνομά του· ἀλλ' ἁπλοῦς σιδηροῦς σταυρὸς μὲ μόνην τὴν λέξιν: Τέλος, «Finis».

Τὴν σήμερον ἐκ μὲν τοῦ κεφαλληνικοῦ κλάδου διακρίνεται ὁ Γεράσιμος Βολτέρρας ὁ μεταφράσας τὸν Φίγγαλ τοῦ Ὀσσιανοῦ καὶ γράψας περὶ τῆς αἱρέσεως τῶν μονοφυσιτῶν καὶ τὴν Ὁμηρικὴν Ἰθάκην, μὲ σκοπὸν νὰ ἀποδείξῃ, ὅτι ἡ Παλλικὴ τῆς Κεφαλληνίας εἶναι ἡ Ὁμηρικὴ Ἰθάκη. Ἐκ δὲ τοῦ Ζακυνθιακοῦ κλάδου διακρίνεται ἡ κυρία Τούλα Βολτέρρα χήρα Κουτσογιαννοπούλου, διὰ τὸν ὀξὺν νοῦν καὶ διὰ τὰ σπάνια πατριωτικὰ καὶ χριστιανικὰ αἰσθήματά της.

Σπ. ὁ Βιάζης.

Η ΦΙΛΙΑ

Ἡ ἀληθὴς φιλία παρέχει τὰς γλυκυτέρας τέρψεις τῆς ζωῆς καὶ εἶνε τὸ μόνον μετὰ τὴν φρόνησιν ὡραιότερον δῶρον, τὸ προσφερθὲν ὑπὸ τῆς Πλάσεως εἰς τὸν ἄνθρωπον. Ὁμοιάζει μὲ τὰ καταπράσινα ἐκεῖνα δένδρα, ἅτινα φέρουν καρποὺς καὶ ἄνθη.

Καὶ ὁ δυστυχέστερος ἀκόμη ἄνθρωπος, ὁ καθημερινῶς διωκόμενος ὑπὸ τῆς σκληρᾶς τύχης, δὲν ἔχει δικαίωμα νὰ λυπῆται, ἐὰν εἰς τὸν βίον του συνήντησε φίλον εἰλικρινῆ. Τίς γλυκύτερος δεσμότης τῶν ψυχῶν τῆς φιλίας; Ποία ἡ παρηγορία εἰς τὰς θλίψεις μας ἢ τῆς φιλίας οἱ παρήγοροι λόγοι καὶ τὸ πολλαπλασιάζον τὴν χαρὰν μας ἀσθημα εἰς τὰς εὐτυχεῖς μας ἡμέρας;

Ἀληθὴς φίλη δὲν εἶναι ἐκείνη, ἥτις πάντοτε σοὶ μειδᾷ καὶ φιλοφρονεῖ, μετὰ τῆς ὁποίας ὀνειροπολεῖς τὰ μάταιά σου σχέδια, τὰ τρελλὰ ὄνειρα; Φίλη εἶναι ἐκείνη, ἥτις γνωρίζει νὰ σὲ ἐπιπλήττῃ, ἐν ἀνάγκῃ, καὶ νὰ σὲ συμβουλεύῃ. Θὰ εὕρῃς πολλοὺς προθύμους πάντοτε νὰ σὲ συναναστραφοῦν καὶ μετὰ τῶν ὁποίων θὰ ὁμιλήσῃς καὶ θὰ γελάσῃς εὐχαρίστως. Ἀλλὰ μόνον μία θὰ γνωρίζῃ τὸ καλόν σου, μία ἔσεται ἡ σύντροφός σου εἰς τὰς θλίψεις σου, δὲν λέγω εἰς τὴν χαρὰν σου, διότι τότε ὅλαι πρόθυμοι εἶναι

Ἀλλὰ ποῖα εἶν' αὕτη;

«Ἱερὸς ὁ ἀληθὴς ἔρως διὰ πάντα, ἔστις γνωρίζει τὴν λέξιν.»

Δυσπιστῆτε πρὸς τοὺς κόλακας, γνωρίζουν πῶς κατακτῶνται αἱ καρδίαι.

Ἀντιγόνη Π.

ΦΘΙΝΟΠΩΡΙΝΟΣ ΣΤΟΧΑΣΜΟΣ

Νύκτα μελαγχολικὴ σὰν τελευταία ἐλπίδα
ποῦ σβένεται σὰν ὄνειρο πικρὸ καὶ ἀπελπισμένο
νύκτα μ' ἀστέρια θαμπερά, σὰν μάτια δακρυσμένα
ὁποῦ σκορπάτε φῶς θολό, στὸ κύμα τ' ἀφρισμένο
Πῶς μοιάζετε στὴ καταχνιά, ποῦ βγαίνει ἀπ' τὴ ψυχὴ [μου
ποῦ μὲ τὸ μαύρο πέπλο της σκεπάζει τὴ καρδιά μου
τυλίγει μὲς τὰ σπλάγχνα μου, τὸ πόνο καὶ τὴ λύπη
καὶ ἀποκοιμάει τὰ σκοτεινὰ καὶ ὁλόμαυρα δεινά μου
Κι' ἀρχίζει μὲ παράπονο νὰ τραγουδάει μὲ πόνο
Ἕνα ἐμβατήριο πένθιμο πολυβασανισμένο
σὰν κάποιο νὰ ἐκήδευε ἡ δύστυχη καρδιά μου
πολύκλαυτο καὶ ἀγύριστο ὄνειρο πεθαμένο!...
Καὶ ἡ βάρκα ἀκόμη βρίσκεται δεμένη στ' ἀκρογιάλη
ὁποῦ τὸ κύμα τὴν κουνὰ σὰν νὰ τὴν γαργαλεύει
κατάλευκη σὰν μιὰ ζωὴ τοῦ κόσμου εὐτυχισμένη
ποῦ στὸν ὁλότρελλο χορὸ κάτι κι' αὐτὴ γυρεύει
Καμμία ἄλλη δὲν μιλεῖ μὲς τὴ καρδιά μου γλῶσσα
μονότονα καὶ ἁρμονικὰ σὰν τ' ἀφρισμένο κῦμα
ποῦ φαίνεται σὰν θειὰ φωνὴ σὲ χείλη λατρεμμένα
ὁποῦ μοῦ λένε «σ' ἀγαπῶ» ἀκόμη καὶ στὸ μνῆμα.
Σφουρίζει ὁ ἀγέρας καὶ σκορπᾶ, τὰ ξεραμμένα φύλλα
ὅπως ὁ κλέφτης ὁ καιρός, τὴν εὐτυχιά μας πέρνει
καὶ ὅπως τὰ φύλλα σέρνονται καὶ 'κεῖνα μὲς τὸ χῶμα
ἔτσι ὁ καιρός στὴν λυσμονιὰ τὴν εὐτυχιὰ μᾶς σέρνει
Φτωχά μου δένδρα ἡ παγουνιά, σᾶς ἔριξε τὰ φύλλα
καὶ στὸ σκοτάδι οἱ κλώνοι σας, κουνιοῦνται μ' ἀγωνία
σὰν τόσα χέρια ποῦ ζητοῦν μὲς τὸ πνιμὸ βοήθεια
καὶ δείχνουνε στὸν Πλάστη τους, τὴ μαύρη ἀπελπισία
Στὰ πράσινα τὰ φύλλα σας, πόσα πουλιὰ ἐκουρνιάζαν
μὲ τὸ συχνὸ καὶ εὐχάριστο τερπνὸ κελαδημά τους
καὶ τώρα τόσα φόβητρα γνηνήκατε σὲ 'κεῖνα
καὶ φεύγουνε πολὺ μακριὰ παύοντας τὴ λαλιά τους.
Πόσες φορὲς στὸν ἴσκιο σας ἐγέλασα ἀπὸ κάτω
ἡμέρες, νύκτες, χάρικα, τερπνὲς καὶ εὐτυχισμένες
τὰ πράσινά σας τὰ φτερά, μοῦτανε μόνη ἐλπίδα
καὶ διώχνανε ἀπ' τὴ μνήμη μου, ὥρες εὐτυχισμένες
Καὶ τώρα... μόνο τὰ ξερὰ τὰ φύλλα ποῦ σκορπιοῦνται
κτυποῦνε μὲ στὸ στῆθος μου, στὰ μαγουλά μου ἐπάνω
καὶ μὲ χαϊδεῦουν σιγαλὰ σὰν νὰ μὲ χαιρετοῦνε
καὶ τὸ στερνό τους φίλημα στὰ χείλη μου λαμβάνω
καὶ ὅτι ὑπάρχει πένθιμο, στὸ βάθος τῆς καρδιάς μου
τὴ κάθε φλόγα μου ξυπνοῦν 'πούνε ἀποκοιμισμένη
τῆς δίδουν ὕπαρξι ζωὴ τὴν πέρνουν στὰ φτερα τους
καὶ σ' ἄλλο κόσμο τὴν περνοῦν γιὰ νἆναι εὐτυχισμένη!!

Ζάκυνθος

Ἄγγελος Σαλούτσης

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ ΠΑΙΓΝΙΟΝ

Τὸ ὑπακοῦον ᾠόν.

Τὸ πείραμα τοῦτο γίνεται ὡς ἑξῆς:

Κενώσατε ἓν ᾠὸν τοῦ περιεχομένου του διὰ λεπτῆς ὀπῆς, ἣν σχηματίζετε ἐπ' αὐτοῦ. Ὅταν τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ ᾠοῦ καταστῇ ξηρόν, ῥίπτετε ὀλίγην ἄμμον κοσκινισμένην, μέχρις ὅτου πληρωθῇ κατὰ τὸ $^1/_4$ περίπου· τοῦτο δὲ δυνάμεθα νὰ ἴδωμεν, θέτοντες τὸ ᾠὸν πρὸ τοῦ φωτὸς καὶ κατόπιν φράττετε τὴν ὀπὴν διὰ λευκοῦ κηροῦ.

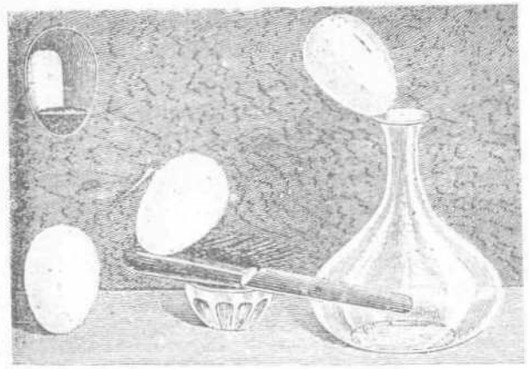

Ὅταν σᾶς φέρωσι κατὰ τὸ γεῦμα ᾠά, λέγετε εἰς τοὺς συνδαιτημόνας, ὅτι δύνασθε νὰ κάμητε τὸ ᾠόν, τὸ ὁποῖον ἐλάβετε ἐκ τῆς τραπέζης, νὰ ὑπακούῃ εἰς ὅλα τὰ κελεύσματα, τὰ ὁποῖα θὰ τοῦ δώσητε. Δι' ἐπιτηδείας ὅμως κινήσεως ἐξάγετε ἐκ τοῦ θηλακίου σας τὸ ᾠόν, τὸ ὁποῖον εἴχετε προπαρασκευάσῃ ἰδιαιτέρως· πρὸς ἔκπληξιν δὲ πάντων τὸ θέτετε ἐπὶ τοῦ στομίου τῆς φιάλης ἢ ἐπὶ τῆς λαβῆς μαχαίρας κτλ. καὶ ἵσταται ὡς νὰ ὑπήκουε δῆθεν εἰς τὰ κελεύσματά σας. Ἵνα ἐπιτύχῃ τὸ πείραμα, ἀρκεῖ τὴν ὥραν, καθ' ἣν τὸ θέτομεν ἐφ' οἱουδήποτε μέλους, νὰ τὸ κρατῶμεν διὰ τῶν δακτύλων ἐπ' ὀλίγα δευτερόλεπτα, τοῦτο δὲ ποιοῦμεν, ἵνα δώσωμεν καιρὸν εἰς τὴν ἄμμον νὰ κατέλθῃ καὶ διὰ τοῦ βάρους της νὰ συγκρατήσῃ τὸ ᾠὸν ἐν ἰσορροπίᾳ.

Ἀχιλεὺς Ι. Δ.

ΩΦΕΛΙΜΟΙ ΓΝΩΣΕΙΣ

Θρεπτικὴ ἀξία τῶν πορτοκαλλίων, μήλων καὶ ἀπίων.

Τὰ πορτοκάλλια τὸ πρῶτον ἀνεφάνησαν εἰς τὰς ἐντεῦθεν τοῦ Γάγγου Ἰνδίας, ἐξ ὧν εἶτα μετεφέρθησαν εἰς τὴν Ἀραβίαν, Παλαιστίνην καὶ οὕτω σὺν τῷ χρόνῳ ἡ καλλιέργεια αὐτῶν κατέλαβε γιγαντιαίας διαστάσεις, ἐξαπλωθεῖσα τανῦν εἰς πλεῖστα ὅσα μέρη τῆς ὑφηλίου.

Ὁ εὔγευστος οὗτος καρπός, ἐκλήθη ὑφ' ἡμῶν τῶν Ἑλλήνων πορτοκάλλιον, καθότι, ὡς λέγεται, τὸ πρῶτον ἡ πορτοκαλλέα μετεφέρθη εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐκ τῆς Πορτογαλλίας.

Τὰ πορτοκάλλια ἐσθιόμενα τελείως ὥριμα ὠφελοῦσι πολὺ καὶ προάγουσι τὴν πέψιν. Εἶσὶν ὡσαύτως ἀναψυκτικά, εἰς δὲ τοὺς πυρέσσοντας λίαν ἐπωφελῆ.

Κατὰ τοὺς τελευταίους τούτους χρόνους συνεστήθησαν ὑπὸ τῶν Ἄγγλων ἰατρῶν ἐνθέρμως κατὰ τοῦ ἀρθριτισμοῦ, φρονούντων, ὅτι ἡ βρῶσις 4—5 πορτοκαλλίων, ὡρίμων καθ' ἡμέραν, θεραπεύει ἀσφαλῶς τοὺς ἐξ ἀρθριτισμοῦ πάσχοντας.

Ὁ Ἄγγλος ἰατρὸς Manson, τόσον ἔνθερμος θιασώτης τῆς πορτοκαλλοθεραπείας εἶναι, ὥστε λέγει: «μετεχειρίσθην κατὰ τοῦ ἀρθριτισμοῦ πάντα τὰ φάρμακα τὰ καθ' ἡμέραν ἀναγραφόμενα· ὁμολογῶ ὅτι μόνον διὰ τῆς πορτοκαλλοθεραπείας παρετήρησα αἴσια ἀποτελέσματα, ὥστε ἀναγκάζομαι νὰ εἴπω μετὰ πεποιθήσεως, ὅτι μόνον διὰ τῆς βρώσεως ὡρίμων πορτοκαλλίων θεραπεύεται ἀσφαλῶς ὁ ἀρθριτικός».

Τὰ μῆλα ἦσαν γνωστὰ κατὰ τοὺς ἀρχαιοτάτους χρόνους, παρ' οἷς καὶ ἀπήλαυον μεγάλης τιμῆς.

Πάντες βεβαίως γνωρίζομεν, ὅτι ὁ τάλας Τάνταλος ἐν τοῖς ζοφεροῖς τοῦ Ἅιδου Ταρτάροις εὑρισκόμενος, εἶχε καταδικασθῇ ὅπως ἄνωθεν αὐτοῦ κρέμωνται μῆλα καὶ ἅτινα ἀπεμακρύνοντο μόλις ἥπλωνε τὴν χεῖρα αὐτοῦ, ὅπως κόψῃ καὶ γευθῇ τῆς τόσον ἡδείας ὀπώρας. Περὶ τοῦ Φιλίππου τοῦ Μακεδόνος καὶ τοῦ υἱοῦ του Ἀλεξάνδρου λέγεται, ὅτι ἀμφότεροι ἤσθιον κατὰ κόρον τὰ μῆλα.

Καὶ τὴν σήμερον ἡ τῶν μήλων χρῆσίς ἐστι καθολική, ἐν ὡριμάνσει δ' εὑρισκόμενά εἰσι λίαν εὔπεπτα καὶ τονωτικὰ τοῦ στομάχου, πρὸς δὲ συντελοῦσι πολὺ εἰς τὴν θρέψιν, ἕνεκεν τοῦ ἐνυπάρχοντος ἐν αὐτοῖς σακχάρου, σιδήρου καὶ ἄλλων δευτερευόντων συστατικῶν.

Τὰ ἄπια ἀναλόγως τοῦ δένδρου καὶ τῶν διαφόρων χωρῶν παρουσιάζουσι διαφορὰς ὡς πρὸς τὸ μέγεθος, τὸ σχῆμα αὐτῶν καὶ τὴν γεῦσιν.

Ἐν ὡριμάνσει εὑρισκόμενά εἰσι μᾶλλον εὔπεπτα τῶν μήλων καὶ θρεπτικά· παρεχόμενα δὲ βεβρασμένα μετὰ σακχάρου εἰσὶ λίαν ὠφέλιμα καὶ δὴ διὰ τοὺς ἐν ἀναρρώσει διατελοῦντας. Πρέπει νὰ ἀποφεύγωμεν τὰ μὴ ὥριμα ἄπια, καθόσον προκαλοῦσι διαφόρους γαστρεντερικὰς διαταράξεις.

Γεώργιος Ἀναστ. Βεθανόπουλος
Ἰατρός. - Διευθυντὴς τοῦ ἰατρικοῦ περιοδικοῦ «Πανελλήνιος Ἐπιθεώρησις»

ΥΠΟ ΤΗΝ ΣΚΙΑΝ ΤΗΣ ΑΚΡΟΠΟΛΕΩΣ

XVI

Ἀλλὰ πρὸς μεγάλην ἔκπληξιν τοῦ Τρυφαίνους, ὁ Γάλλιος τὸν ἐδέχθη ἄνευ ἐνθουσιασμοῦ, μάλιστα δυσηρεστημένος διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τῆς ἀποστολῆς του.

Πράγματι ὁ διοικητὴς εἶχε διέλθει τὴν θυελλώδη αὐτὴν νύκτα ταρασσόμενος ὑπὸ ἀνησύχων σκέψεων. Ἐσηκώθη δὲ μὲ τὴν κεφαλὴν βεβαρυμένην, τὸ πνεῦμα ταραγμένον, τὸ σῶμα πυρέσσον καὶ τοὺς νεφροὺς ἀλγοῦντας. Καὶ ἤρχισε νὰ σκέπτεται. Ἦτο φρόνιμον ἐκ μέρους του νὰ ἐξεγείρῃ ἐξ ἀλαζωνείας καὶ ἐγωϊσμοῦ εἰς ἐπανάστασιν τοὺς Ἀθηναίους; Ἐπικαίρως ἔλαβε καὶ μίαν ἐπιστολὴν ἀπὸ τὸν ἀδελφόν του Σενέκα. Καὶ ἦτο γεγραμμένη οὕτως ὥστε ἐφαίνετο, ὅτι ὅταν ὁ φιλόσοφος τὴν ἔγραφεν, εἶχε φανταστῇ τὴν θέσιν, ὅπου εὑρίσκετο ὁ ἀδελφός του.

Ὁ Γάλλιος πρὸ τῆς ἀπροσόπτου κατακραυγῆς τοῦ ἀδελφοῦ του, διὰ τὴν διαγωγήν του πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, ὠργίσθη κατ' ἀρχὰς καὶ ἔθραυσε τὰς πινακίδας.

— Πάντοτε παράπονα καὶ συμβουλαί!

Ἦτο ἄνθρωπος βιαίων αἰσθημάτων. Ἀλλὰ κατόπιν, παρερχομένης τῆς ὀργῆς του, τὸ πνεῦμά του μετὰ ψυχραιμίας ἐπανήρχετο εἰς τὴν ὀρθὴν καὶ δικαίαν κρίσιν.

Μὲ περισσοτέραν λοιπὸν ὑπομονήν, ἐπανήρχισε τὴν ἀνάγνωσιν τῆς ἐπιστολῆς.

«Μοῦ παραπονεῖσαι, Γάλλιε, διὰ τὸ φιλοτάραχον τῶν Ἀθηναίων καὶ μοῦ γράφεις, ὅτι ὁτὲ μὲν κάμνεις χρῆσιν τῆς καλωσύνης σου, ὁτὲ δὲ μεταχειρίζεσαι τὴν ἰσχὺν τῆς Ῥώμης, λαμβάνων αὐστηρὰ μέτρα. Σὲ γνωρίζω πράγματι ὡς ὀξύθυμον καὶ πείσμονα. Δὲν αἰσθάνομαι ἐμαυτὸν ἱκανὸν διὰ νὰ σὲ πείσω, ἵνα φοβηθῇς αὐτὴν τὴν ἠπιότητα, ἥτις σοὶ ἐπρομήθευσε τὸ κολακευτικόν, ἀλλ' εἰρωνικὸν ἐπίθετον «ὁ γλυκὺς Γάλλιος» καὶ τὸ ὁποῖον εἶνε ἐξαίρετον βεβαίως διὰ νὰ νικήσῃς ἕνα λαόν, ἀλλὰ καταστρεπτικὸν διὰ νὰ προσκτήσῃς τὴν φιλίαν τοῦ ἡττημένου. Οἱ Ἀχαιοὶ εἶνε ἀσταθεῖς καὶ εὐκίνητοι πρὸς τὰς κολακείας. Πίστευσέ μοι. Μία καλὴ λέξις θὰ σὲ ὠφελήσῃ περισσότερον ἢ μία λεγεὼν στρατιωτῶν. Ἐπὶ πλέον σοῦ γνωστοποιῶ καὶ τὸ ἑξῆς: Ὁ κραταιὸς ἡμῶν Καῖσαρ εἶνε φίλος τῆς εἰρήνης. Ἔχει δὲ πρὸς τοὺς ἀπογόνους τοῦ Περικλέους καὶ τοῦ Ἀλκιβιάδου ὅλην ἐκείνην τὴν συμπάθειαν, τὴν ὁποίαν περιμένει τις ἀπὸ ἄνθρωπον φίλον τῶν γραμμάτων. Θὰ σὲ μισήσῃ λοιπὸν τόσον, ἂν ἤθελες ἐξοδεύσῃ τὸ αἷμα τῶν στρατιωτῶν του, ὅσον καὶ ἂν καταστήσῃς ἐχθρικὰς τὰς διαθέσεις τῶν Ἑλλήνων. Ὥστε σὲ συμβουλεύω, ἀγαπητέ μου ἀδελφέ, ὅσον καὶ ἂν προτιμᾷς τὴν μέθοδον τῆς αὐστηρότητος, νὰ ἀκολουθήσῃς τὴν μέθοδον τῆς συνδιαλλαγῆς».

Ὁ Γάλλιος ὅταν ἐτελείωσε τὰς λέξεις ταύτας ἐμορμύρισεν:

— Ὁ Σενέκας ἔχει δίκαιον.

Δυστυχῶς ἦτο πολὺ ἀργὰ πλέον. Εἶχε προχωρήσει πολύ, ὥστε νὰ ὑποχωρήσῃ, χωρὶς νὰ τὸν κατηγορήσουν ἐπὶ ἀδυναμίᾳ. Καὶ πρὸς στιγμὴν ἐσκέφθη νὰ δώσῃ αὐτὸς οὗτος τὴν νεκρὰν κόρην πρὸς τὸν Ἀπολλωνίδη. Αὐτὴ ἡ πρᾶξις δὲν θὰ ἦτο ἄσχημος καὶ ἄμοιρος πολιτικῆς. Ἀλλὰ διὰ τὴν ἀλαζωνείαν του θὰ ἦτο βαρὺ κτύπημα. Καὶ ὠργίζετο καθ' ἑαυτοῦ, διότι ἦτο ἀνίσχυρος νὰ κάμῃ ἐκεῖνο, ὅπου ἐσκέπτετο καὶ ἤθελεν.

Ἐν τούτοις, ἐπειδὴ ὁ Τρυφαίνης ἤργει, ἤλπιζε νὰ μὴ εὕρωσιν τὴν Δάμαριν. Καὶ τοῦτο θὰ διώρθου τὰ πράγματα.

Αἴφνης ὅμως ἀνηγγέλθη ὁ μέθυστος καὶ ὁ Γάλλιος τὸν ὑπεδέχθη μὲ ἀπότομον ὕφος.

— Ἀρκετὰ μὲ ἔκαμες νὰ περιμένω, Τρυφαίνη. Ἐν τοσούτῳ ἡ Ἐλευσὶς δὲν ἀπέχει δύο ἡμέρας καὶ μάλιστα δι' ἱππους. Βεβαίως εἰς ὅλας τὰς ταβέρνας τοῦ δρόμου ἔκαμες σταθμούς.

— Ἂν ἠθέλατε νὰ πίνωμεν μόνον ἀπὸ τὰς πηγὰς τοῦ δρόμου, δὲν ἦτο φρόνιμον νὰ μοῦ δώσετε Σκύθας ὡς συντρόφους.

Καὶ μετὰ τὴν ἀπάντησιν ταύτην, ἥτις ἐφαίδρυνε τὸ πρόσωπον τοῦ διοικητοῦ, τῷ διηγήθη τὴν αἰχμαλωσίαν τῆς Δαμάριδος. Καὶ ἤδη ἀνέμενε τὰς διαταγάς του, διὰ νὰ τὴν μεταφέρῃ ἀπὸ τὸ κοπηλεῖον εἰς τὰς Ἀθήνας.

Μετά τινα στιγμὴν σιωπῆς, ὁ Γάλλιος ἀπέπεμψε τὸν Τρυφαίνην, λέγων:

— Νὰ ἐπανέλθῃς τὴν ἑσπέραν περὶ τὴν δεκάτην διὰ νὰ λάβῃς διαταγάς μου.

Ἐκ τῆς ἀποφάσεώς του ἐξηρτᾶτο ἡ ἡσυχία τῆς ἐπαρχίας. Τί ἔπρεπε νὰ πράξῃ; Διστάζων εἰσέτι, ἄφηκε τὸ ζήτημα εἰς τὴν θέλησιν τῶν θεῶν.

Συνεβουλεύθη λοιπὸν τοὺς οἰωνούς. Ἀλλὰ τὰ ἱερὰ πτηνὰ ἠρνήθησαν τὰ ψυχία τοῦ ἄρτου καὶ κάκιστον τοῦτο προμήνυμα ἐθεωρήθη.

Ἔφεραν καὶ ἄλλους ἀλέκτορας, οἵτινες ἐπέπεσον ἐπὶ τῆς τροφῆς, ἀφήσαντες νὰ πέσωσιν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ψυχία, σημεῖα εὐνοϊκότατα θεωρηθέντα. Οὕτω αἱ δύο ἐνδείξεις συνεκρούοντο καὶ ὁ Γάλλιος ἔπρεπε νὰ ἀκολουθήσῃ τὴν ἰδίαν σκέψιν του.

Ὅταν δὲ ὁ Τρυφαίνης ἐπανῆλθεν ἐκ νέου, ὁ Γάλλιος τῷ εἶπεν:

— Ἂς πηγαίνωμεν!... Θελω νὰ τὴν ἐλευθερώσω ὁ ἴδιος.

Ἐν τούτοις ἦτο ἀκόμη ἀναποφάσιστος.

Καὶ καθ' ὁδὸν παρετήρει τὴν πτῆσιν τῶν πτηνῶν. Εἶδε δύο κόρακας ἱπταμένους ἐξ ἀριστερῶν του καὶ ἄνθρωπον χωλαίνοντα κατὰ τὸν δεξιὸν πόδα. Καὶ οἱ οἰωνοὶ οὗτοι ἦσαν ὀλέθριοι.

* * *

Ἐν τούτοις ὁ πυρετὸς τῆς Δαμάριδος δὲν κατέπαυσε. Καὶ ὁτὲ μὲν αἱ παρειαί της ἦσαν ὠχραί, ὡς ὁ κηρός, ὁτὲ δὲ ἐρυθροῦντο ἐκ τοῦ πυρός, τὸ ὁποῖον ἔκαιε τὸ στῆθός της. Ἔπασχε δεινῶς. Αἱ δυνάμεις της ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν ἐξησθένουν περισσότερον. Ἀντελαμβάνετο ἡ ἰδία, ὅτι οἱ ὀφθαλμοί της ἐπιέζοντο, ὅτι ἡ ὄψις της ἰσχνοῦτο διὰ μιᾶς καὶ ὅτι καθίστατο ὠχροπράσινος, ὅπως οἱ ἑτοιμοθάνατοι καὶ ἔχαιρεν ὡσεὶ ἀπηλευθεροῦτο. Μία μόνον σκέψις τὴν ἐστενοχώρει.

Ὁ Χριστὸς θὰ τὴν ἐδέχετο; Ἐνδομύχως τῷ ἀπηύθυνεν ἱκετευτικὰς προσευχάς. Ἤδη ἐπεθύμει ν' ἀνήκῃ μόνον εἰς αὐτόν. Φθάνει νὰ κατεδέχετο πάλιν καὶ τὴν δεχθῇ. Ὡς πρὸς τοὺς πόνους καὶ τὰ δεινά, τὰ ἐθεώρει ἀπαραίτητα πρὸς ἐξιλέωσίν της καὶ μάλιστα ηὐχαριστεῖτο.

Ἡ δὲ δυστυχὴς Φιλίννα ἠγρύπνει ἄπελπις.

Αἴφνης ἠκούσθησαν τὰ βαρέα βήματα τῶν ἵππων. Θόρυβος ἠγέρθη εἰς τὸ καπηλεῖον καὶ ἡ Δάμαρις ἤλουσε μίαν φωνήν·

— Ὁ Διοικητής!

Τότε ἐπεκαλέσθη τὸν θάνατον.

Ὁ Γάλλιος ἔκρινεν, ὅτι ἦτο ἀνάξιον εἰς ἀνθύπατον νὰ εἰσχωρήσῃ εἰς μίαν λαϊκὴν ταβέρναν, ὡς σκύθης οἰνόφλυξ.

Ἐκάλεσε λοιπὸν ἔξω τὴν κόρην εἰς τὸν δρόμον, ὅπου ὑπὸ τὸ φῶς τῆς Σελήνης ἡ σκιὰ τῶν ἀνθρώπων ἐμυκήνετο, σχηματίζουσα σκιαγραφίας γιγάντων. Οἱ ἀστέρες ἔλαμπον εἰς τὸ στερέωμα παμπληθεῖς.

Ἡ Δάμαρις μόλις διέκρινε τὸν διοικητήν, ἀνέκραξε:

— Τί θέλεις ἀπὸ ἐμένα, Γάλλιε;.... Ἐγὼ θέλω ν' ἀποθάνω, καὶ δὲν ἀνήκω παρὰ μόνον εἰς τὸν Χριστόν!

— Εἰς τὸν Χριστόν! ἀνεφώνησεν ὁ Γάλλιος· ὥστε ἦσο ὀπαδός του;

— Μάλιστα. Ἤμουν.

Ὁ Ρωμαῖος ἦτο βαρύτατα διατεθειμένος κατὰ τῆς νέας ταύτης αἱρέσεως, διότι τῷ εἶχον εἰπεῖ, ὅτι ἦτο ἀσεβὴς καὶ ἐχθρὰ πρὸς τοὺς παλαιοὺς θεούς.

— Αὐτὴ εἶναι ἡ ὡραία Δάμαρις;

Ἐζήτησε τότε νὰ πλησιάσῃ εἰς δαδοῦχος, ὕψωσε τὸν πέπλον τῆς Δαμάριδος καὶ ἐπὶ μακρὸν παρετήρει ἄφωνος.

Ἓν λείψανον! Αὐτὴ ἦτο ἡ ὡραία Δάμαρις; Πόσον εἶχεν ἀλλάξει τὸ πρόσωπόν της ἐκ τῶν δεινῶν. Ὁ Γάλλιος ἐδοκίμαζεν εἶδος τι τρόμου καὶ φρίκης.

Ὅλον τὸ πάθος του εἶχε καταπέσει ὡς θυελλώδης ἄνεμος περαστικός.

Ἡ Δάμαρις ἀνεγίνωσκεν εἰς τὸ βλέμμα του ἄπειρον οἶκτον καὶ ἐπειδὴ ἡ ἐξέτασις παρετείνετο, ἀνύψωσε τοὺς ὀφθαλμούς της πρὸς τὸν οὐρανόν. Νεφίδριά τινα διαφανῆ ἔτρεχον χαρίεντα καὶ τόσον φωτεινά, ὥστε ὡμοίαζον πρὸς πέπλους ἐλαφροὺς ὑφασμένους ἀπὸ ἀκτῖνας τῆς σελήνης. Καὶ ἡ Δάμαρις ἐφαντάζετο, ὅτι μετ' ὀλίγον θ' ἀνήρχετο εἰς αἰθέρα καὶ αὐτὴ ἐπίσης, ὡς φάσμα λεπτότατον, ὁμοία πρὸς ἐκεῖνα τὰ νέφη.

Τότε ὁ Ρωμαῖος ἄφηκε τὸ κάλυμμα νὰ πέσῃ καὶ εἶπε:

— Τὸ νὰ ἐπανιδοθῶμεν, Δάμαρις, θὰ ἦτο ὀλέθριον εἰς ἀμφοτέρους μας. Μὴν ἐπιστρέψῃς εἰς τὰς Ἀθήνας. Ἀφοῦ εἶσαι χριστιανή, πήγαινε καλλίτερα εἰς τὴν Κόρινθον, ὅπου καθὼς λέγουν, οἱ ὀπαδοὶ τοῦ Χριστοῦ εἶνε πολυπληθεῖς. Πήγαινε καὶ εἴθε οἱ θεοὶ νὰ σὲ φυλάττουν.

Διὰ τοῦ δακτύλου του ἐδείκνυε τὸ σημεῖον τοῦ ὁρίζοντος, ὅπου ὁ ἥλιος εἶχε βυθισθῆ.

Ἡ Δάμαρις ἐψιθύρισε:

— Θὰ σᾶς ἀκούσω.

Καὶ ἐνῷ οἱ φορεῖς ἐπανέλαβον τὴν ὑποδειχθεῖσαν ὁδόν, ἡ δροσερότης τῆς νυκτὸς ἐπανέφερε τὴν νεάνιδα εἰς τὰς αἰσθήσεις της. Ἡ ζωὴ μετὰ τῆς χαρᾶς ἐπανήρχοντο καὶ ἐφανταζετο,ὅτι ἐκεῖ κάτω θὰ ἐπανεύρισκε τὸ φῶς.

Ὁ Γάλλιος, ἐφ'ὅσον ἠδύνατο, μακρόθεν τὴν περιέβλλε διὰ τοῦ βλέμματός του. Ὁ Τρυφίνης εἶχε μείνει εἰς τὸ καπηλεῖον διὰ νὰ πίῃ.

XXII

ΕΙΣ ΑΝΑΖΗΤΗΣΙΝ ΤΗΣ ΔΑΜΑΡΕΩΣ

Τὴν ἡμέραν ἐκείνην μία γενικὴ ἀνησυχία ἐπεκράτει εἰς τὴν ἀγοράν. Τὰ βλέμματα ἦσαν ὕποπτα καὶ ἀπειλητικά· τὰ χείλη ἀντήλλασσον λόγους χαμηλῇ τῇ φωνῇ· τὰ δὲ κινήματα ἦσαν μετρημένα. Ὅμιλοι ἐσχηματίζοντο κατὰ μῆκος τῶν τοίχων διὰ νὰ μὴ φραθῶσιν ὑπὸ τῶν κατασκόπων, καὶ ἐκεῖ συνεκροτοῦντο διαβούλια μυστικά. Ἄνθρωποι τέλος μετέβαινον ἀπὸ τῆς μιᾶς συναθροίσεως εἰς τὴν ἄλλην.

— Τί νεώτερον γνωρίζεις;

— Ὁ Γάλλος ἐθεάθη χθὲς πρὸς τὸν δρόμον τῆς Ἐλευσῖνος μὲ φρουράν.

— Κάποιος ἰσχυρίζεται, ὅτι ὁ ἀνθύπατος παρεβίασε τὸ ἄσυλον καὶ ἀπήγαγε τὴν Δάμαριν.

— Ἡ εἴδησις εἶναι ψευδὴς ἀσφαλῶς. Διότι, καθὼς ἐγὼ ἐπέστρεψα σπῆτι μου, χθὲς τὴν νύκτα πολὺ ἀργὰ τὸν εἶδα νὰ ἐπιστρέφῃ. Δὲν ἔφερε καμμίαν αἰχμάλωτον καὶ δὲν εἶχε τὸ ὕφος θριαμβευτικόν.

— Λέγουν πῶς ἡ Δάμαρις ἔφυγεν ἤδη ἀπὸ τὴν Ἐλευσῖνα.

— Ἀθηναῖοι, εἶμαι πεπεισμένος, ὅτι μᾶς ἀπατῶσιν. Ἰδοὺ πάλιν τί ἔμαθα ἐγώ. Ὁ διοικητὴς εἶχε μεταξὺ τῶν ἱερέων ἰδικούς του ἐμπίστους ἀνθρώπους. Καὶ ἀπήγαγον αὐτοὶ τὴν Δήμαριν εἰς κάποιαν μακρυνὴν πόλιν, ὅπου θὰ ὑπάγῃ νὰ τὴν εὕρῃ.

Ἡ ὑπόθεσις αὐτὴ ἦτο ἡ ρωμαντικωτέρα καὶ κατέκτησε περισσοτέρους εὐπίστους. Μεταξὺ τοῦ πλήθους ὑπῆρχον πολλοὶ εὐερέθιστοι καὶ ἐπιπόλαιοι, ὠθοῦντες τὸν λαὸν εἰς φιλοπολέμους ἀποφάσεις. Ὑπῆρχον ὅμως καὶ οἱ νουνεχεῖς, οἵτινες μετὰ τὴν στιγμιαίαν ὀργήν των, ἐπανακτῶντες τὴν ψυχραιμίαν των, ἔκριναν ὅτι λόγῳ τῆς ἀδυναμίας τῆς Ἑλλάδος πρὸ τοῦ Ρωμαϊκοῦ κολοσσοῦ, ἔπρεπε νὰ ἀποφύγωσι τὴν συμπλοκήν.

Αἴφνης ψίθυροι ἐκπλήξεων ἐξέφυγον ἀπὸ τὰ πλήθη.

Εἷς κῆρυξ ἐνεφανίσθη, ἀκολουθούμενος ὑπὸ τεσσάρων στρατιωτῶν πρὸς προστασίαν καὶ ἑ ὸς σαλπιγκτοῦ, διευθυνόμενος πρὸς βορᾶν τῆς πλατείας, παρὰ τὸν Κεραμεικόν. Ἐκεῖ ἀνῆλθεν ἐπὶ τοῦ βήματος. Ἡ σάλπιγξ διέχυσε τοὺς ἀπειλητικοὺς βρυχηθμούς της ἐπὶ τῶν τεσσάρων σημείων τοῦ ὁρίζοντος καὶ τὰ πλήθη ἔτρεξαν ἀγωνιῶντα.

Ἀλλ' ἐκ τῶν πρώτων λόγων τοῦ ῥήτορος διέδραμε τοὺς ἀκροατὰς ἀνακούφισις, ἥτις ὀλίγον κατ'ὀλίγον μετεβάλλετο εἰς ἀληθῆ θρίαμβον.

«Ὁ ἐνδοξότατος Γάλλιος, εἶπεν ὁ κῆρυξ, ἀνθύπατος πάσης τῆς Ἑλλάδος, καθιστᾷ γνωστὸν πρὸς τὸν λαὸν τῶν Ἀθηνῶν, ὅτι ὁ θεῖος Καῖσαρ τιμῆς ἕνεκεν πρὸς τοὺς ἀπογόνους τῆς πόλεως τοῦ Περικλέους, συγκατατίθεται νὰ τοῖς δώσῃ τὸ ἀριστούργημα τοῦ Πραξιτέλους, τὴν Βραυγωνίαν Ἀρτέμιδα, ἣν κατέχει, ἀντὶ διακοσίων στατήρων*. Ὁ Γάλλιος προθύμως ἀνέλαβε νὰ προσφέρῃ εἰς τὸ ἄστυ τὸ ἀριστούργημα αὐτό».

Ἔκρηξις ἐνθουσιώδης φωνῶν ὑπεδέχθη τὴν εἴδησιν τοῦ μεγαλοπρεποῦς αὐτοῦ δώρου. Διὰ μιᾶς ὅλαι αἱ δυσαρέσκειαι ἐξηλείφθησαν. Τινὲς ἐν τούτοις ἔλεγον εἰς τὸ οὖς τοῦ γείτονός των:

— Ὁ Ρωμαῖος ἐφοβήθη. Καλὰ ἐκάμαμεν καὶ τοῦ ἐτρίξαμε τὰ δόντια.

Ἀλλ' ὁ κῆρυξ δι' ἑνὸς κινήματος διέκοψε τὰς ἐνθουσιώδεις φωνάς. Εἶχεν ἀκόμη νὰ τοῖς ὁμιλήσῃ.

«Ὁ Διοικητής, εἶπε, συνιστᾷ προσοχὴν εἰς τοὺς Ἀθηναίους, κατὰ τῆς διδασκαλίας τοῦ Χριστοῦ, ἥτις εἶνε ἀσεβὴς καὶ ἐπιζητεῖ νὰ διαταράξῃ τὸ Κράτος. Βεβαίως ὁ Γάλλιος ἀναγνωρίζει τὴν φρόνησιν τῶν Ἀθηναίων. Ἐν τούτοις χθὲς μία χριστιανὴ ἠπάτησε τὴν καλοπιστίαν σας καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ ἱερὸν τῆς Ἐλευσῖνος, Εὐτυχῶς δὲν ὑπάρχει πλέον φόβος νὰ βεβηλώσῃ τὸν ναόν...., διότι ὁ Γάλλιος, ἐξ εὐσεβείας πρὸς τοὺς θεοὺς τῆς Ἑλλάδος, τὴν ἐξώρισε τῶν Ἀθηνῶν».

Μερικαὶ φωναὶ ἠκούσθησαν.

— Πολὺ καλὰ ἔπραξε.

Ὁ κῆρυξ προσέθηκεν:

— Ἡ ἱεροσύλος αὐτὴ ὀνομάζεται Δάμαρις.

Μέγας θόρυβος ἐγένετο τότε εἰς τὴν ἀγοράν. Οἱ μὲν ἐφώναζον:

— Ψέμματα! Ἡ Δάμαρις δὲν εἶνε χριστιανή.

Καὶ ἄλλοι:

— Μᾶς ἐμπαίζει. Αὐτὸ τὸ παιγνίδι ἦτο ἀσεβέστατον πρὸς ἡμᾶς.

Ἀλλὰ κάποιος ἀπὸ τὸ πλῆθος ἀνέκραξεν:

— Ὁ κῆρυξ λέγει ἀλήθειαν.

Ὅλοι ἐστράφησαν πρὸς τὸ πρόσωπον αὐτὸ καὶ ἀνεγνώρισαν τὴν Ρεβέκκαν.

— Ψέμματα λέγεις, γρηᾶ στρίγγλα!

— Ἐρωτήσατε καλλίτερα ἐκεῖνον τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖ κάτω, ἂν δὲν τὴν ἔδιωξαν ἀπὸ τὸν ναὸν τοῦ Ἀσκληπιοῦ, ἐπειδὴ ἦτο χριστιανή.

Ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ἐπεβεβαίωσε πράγματι τὴν γραῖαν. Καὶ ἄλλοι δὲ τηρήσαντες ἄχρις ὥρας σιγὴν προσέθηκαν νέας λεπτομερείας δι' ὧν πάντες ἐπείσθησαν ὅτι ἡ Δάμαρις εἶχεν ἐγκολπωθεῖ τὴν νέαν θρησκείαν τοῦ Χριστοῦ. Καὶ τότε ὅλοι οἱ Ἀθηναῖοι διετέθησαν δυσμενέστατα κατ' αὐτῆς.

— Ἄλλως τε, παρετήρησεν εἷς φιλόσοφος, κατηγορῶν αὐτὴν διὰ τοιοῦτο ἔγκλημα, ὁ Γάλλιος ἀπεφάσισε βεβαίως νὰ μὴ τὴν νυμφευθῇ ποτέ.

Τὸ ἐπιχείρημα ὑπῆρξεν ἀποτελεσματικόν. Καὶ ὅλοι ἐπεδοκίμασαν τὸν Γάλλιον.

(ἀκολουθεῖ)

* Χρυσοῦν νόμισμα εἴκοσι δραχμῶν.

ΑΙ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑΙ ΛΕΞΕΙΣ ΤΟΥ ΤΟΛΣΤΟΗ

Ὀλίγον πρὸ τῆς κρίσεως, ἥτις τὸν κατέρριψεν ἀναίσθητον, μέχρι τῆς μοιραίας στιγμῆς, ἡ οἰκογένεια τοῦ Τολστόη ἀνήσυχος ἵστατο παρὰ τὴν κλίνην τοῦ ἑτοιμοθανάτου.

Ὁ φιλόσοφος ἐφάνη ὡσεὶ νὰ ἐστενοχωρήθη διὰ τὴν τόσην ἀνησυχίαν τῶν οἰκείων του ἐξ οἰτίας του καὶ εἶπεν:

— Ὑπάρχουν εἰς τὴν γῆν χιλιάδες ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι ὑποφέρουν, διατὶ θέλετε νὰ ἀσχολῆσθε μόνον περὶ ἐμοῦ;

Ἦσαν αἱ τελευταῖαι λέξεις τοῦ μεγάλου γέροντος

Ὁ Παρισινὸς Χρόνος ἀφιερῶν μίαν ὁλόκληρον σελίδα εἰς νεκρολογίαν τοῦ Τολστόη, παραθέτει ἐπιστολήν, ἣν «ὁ τελευταῖος τῶν προφητῶν» ἀπηύθυνε πρὸς Γάλλον κληρικόν, μόλις πρὸ δεκαπέντε ἡμερῶν καὶ ἥτις εἶναι τρόπον τινὰ ἡ θρησκευτικὴ διαθήκη τοῦ Ρώσσου φιλοσόφου. ἐν ᾗ ἡ ψυχολογία τοῦ αἰσθήματος τῆς πίστεως ἐκτίθεται μὲ τρόπον βαθύτατον:

«Σᾶς εὐχαριστῶ, ἀγαπητὲ ἀδελφέ, γράφει ὁ Τολστόη. διὰ τὴν ἐπιστολήν σας, ἣν ἐνέπνευσε τὸ ἀληθὲς χριστιανικὸν αἴσθημα τῆς ἀγάπης. Ὅσον ἀφορᾷ ἐμέ. ἐπιθυμῶ νὰ σᾶς ὑπενθυμίσω μίαν ἀραβικὴν παράδοσιν

«Ὁ Μωϋσῆς εὑρισκόμενος εἰς τὴν ἔρημον, ἐπλησίασεν εἰς ἓν ποίμνιον καὶ ἤκουσε τὸν ποιμένα, ὅστις ἐδέετο ὡς ἑξῆς πρὸς τὸν Θεόν: «Πόσον εἶμαι εὐτυχὴς Κύριε, νὰ ἦμαι ὁ δοῦλος σου, πόσον θὰ ἤμην εὐτυχὴς νὰ σοῦ πλύνω τοὺς πόδας, νὰ τοὺς φιλῶ, νὰ σοῦ φορῶ τὰ ὑποδήματα, νὰ σὲ κτενίζω. νὰ πλύνω τὰ ἐνδύματά σου, νὰ προπαρασκευάζω τὰ χρειώδη σου, νὰ σοῦ φέρω τὸ γάλα τῶν ἀμνάδων μου. Ὅλη ἡ καρδία μου αἰσθάνεται διὰ σέ». Ἀκούσας τοιούτους λόγους ὁ Μωϋσῆς, ὠργίσθη καὶ εἶπε:

«Βλασφημεῖς, ὁ Θεὸς εἶνε πνεῦμα καὶ δὲν ἔχει ἀνάγκην οὔτε ἐνδυμασιῶν, οὔτε ὑπηρεσιῶν».

Ἡ καρδία τοῦ ποιμένος ἐπληρώθη ὀδύνης, διότι δὲν ἠδύνατο νὰ φαντασθῇ ἓν ὄν, χωρὶς μορφὴν σωματικήν, χωρὶς ὑλικὰς ἀνάγκας Δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ δέεται πρὸς τὸν Θεὸν καὶ νὰ τὸν ὑπηρετῇ καὶ περιέπεσεν εἰς ἀπελπισίαν.

Τότε ὁ Θεὸς εἶπε πρὸς τὸν Μωϋσέα.

«Διατὶ ἀπεμάκρυνες ἀπ' ἐμοῦ τὸν πιστόν μου δοῦλον; Κάθε ἄνθρωπος ἔχει σῶμα ἰδικόν του καὶ λέξεις ἰδικάς του. Ὅ,τι διὰ σὲ δὲν ἔχει καλῶς, δι' ἄλλον ἔχει ἄριστα, ὅ,τι διὰ σὲ εἶνε δηλητήριον, δι' ἄλλον εἶνε μέλι Αἱ λέξεις δὲν σημαίνουν τίποτε. Ἐγὼ βλέπω τὴν καρδίαν ἐκείνων, οἵτινες ἀποτείνονται πρὸς ἐμέ».

Ἡ παράδοσις αὕτη μοῦ ἀρέσκει πολὺ καὶ σᾶς παρακαλῶ νὰ μὲ θεωρῆτε ὡσὰν ἐκεῖνον τὸν ποιμένα. Πᾶσα παραχώρησις ἀνθρωπίνη ἀπέναντι τοῦ Θεοῦ θὰ εἶνε πάντοτε ἀτελής. Δὲν θέλω ν' αὐταπατῶμαι, ὅτι ἡ καρδία μου εἶνε εἰλικρινὴς ὅπως ἡ καρδία τοῦ ποιμένος».

ΚΡΙΝΙΩ ΚΑΙ ΜΗΤΡΟΣ

Πῆρε ἡ Κρινιὼ τὴ στάμνα της
καὶ ἴσια πέρα τράβηξε στὴ βρύσι
τ' ἀκριβοποτισμένο ἄτι καὶ ἀτίμητο
μὲ δροσάτο νερὸ νὰ τὸ ποτίσῃ,
Δὲν εἶχε φθάσει στ' ἀκροπέρασμα
ποῦ μὲς τὴ βρύσι ξαγναντεύει
Ξανθόμαλο λεβέντη ποῦ σταμάτησε
νι' ἀπ' τ' ἄλογό του ξεπεζεύει
Ποιὸς νἆναι τάχα ποὔρχεται
μέσα στὸ χωριὸ νὰ ξεφαντώσῃ
Ἀ· μοῦ ζητήσῃ στάμνα γιὰ τὸ πότισμα
τὴ στάμνα της ἡ Κρινιὼ δὲν θὰ τοῦ δώσῃ...
συλλογισμένη πρὸς τὴ βρύσι πήγαινε
φθάνει μὲ τ' ἄλογό της κι' ἀπηθώνει
τὴ στάμνα στὴ σγούρνα τὴ χιονόλευκη
τὰ δυό της μάτια χαμηλώνει....
«Χαιράμενη», τῆς εἶπε τὸ ξανθόμαλο
δσήκωσε τὰ μάτια σου καὶ δός μου
λίγο νερὸ στὴ κρυσταλλένια στάμνα σου
γιὰ νὰ ποτίσω τ' ἄλογό μου...
—«Δὲν πέρνει τῆς Κρινιῶς ἡ στάμνα της
νερὸ γιὰ σένα καβαλάρη
νερὸ στὴ στάμνα της γιὰ πότισμα
ἔχει μονάχα αὐτὴ ποῦ θὰ σὲ πάρῃ»....
—Μὴν ἀρνηθῇς τὴ χάρι ποῦ σοῦ ζήτησε
εἰκοσιδυὸ χρονόνε παληκάρι
Κρινιὼ μου! γνώρισε τὸ Μήτρο σου
πεύρθε γιὰ σένα, νὰ σὲ πάρῃ
Καὶ ἂν ἴσως ἡ ἀγάπη σου δὲν ἔσβυσε
σύρε καὶ πέστου τοῦ πατέρα
ὅπως ἀπόψε βάζουμε τὰ στέφανα
καὶ αὔριο θὲ νὰ φύγουμε γιὰ πέρα.

Ζάκυνθος **Ἄγγελος Σαλούτσης**

ΕΚ ΤΟΥ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑΡΙΟΥ ΜΟΥ

Διαφορὰ κυρίου καὶ ὑπηρέτου.

Καὶ οἱ δύο καπνίζουσιν ἀπὸ τὸν αὐτὸν καπνόν, μὲ τὴν διαφοράν, ὅτι μόνον ὁ εἷς πληρώνει.

—

Οἱ τρελλοὶ καὶ τὰ παιδία νομίζουσιν, ὅτι εἴκοσι φράγκα καὶ εἴκοσιν ἔτη τῆς νεότητός των δὲν τελειώνουν ποτέ.

—

Μεταξὺ λαιμητόμου καὶ ἔρωτος δὲν ὑπάρχει τις διαφορά, διότι καὶ μὲ τὰ δύο χάνει κανεὶς τὴν κεφαλήν του.

—

Ἡ σοβαρότης τοῦ ἤθους εἶναι συχνότατα τὸ καταφύγιον τῶν μικρονόων.

—

Ὅστις γίνεται πρόβατον, ἐπιτρέπει εἰς τοὺς λύκους νὰ τὸν φάγουν.

—

Ἂν θέλῃς νὰ δοκιμάσῃς τὴν ἀξίαν τῶν χρημάτων, ζήτησε νὰ δανισθῇς.

—

Ὁ ἔμπορος δὲν πρέπει ποτὲ νὰ κλείῃ τοὺς ὀφθαλμούς. Ὅταν πωλῇ, πρέπει νὰ ἀνοίγῃ τὸν ἕνα καὶ ὅταν ἀγοράζῃ καὶ τοὺς δύο.

—

Ὁ μακαρίτης Γ. Χ. ἔλεγεν :

—Αἴ φίλε μου, δὲν γνωρίζεις πόσα ἔμαθα ἀπὸ ἀνθρώπους ἀγνοοῦντας καὶ αὐτὴν τὴν ἀνάγνωσιν.

ΑΙ ΣΚΕΨΕΙΣ ΜΟΥ

Προσοχὴ καὶ ἐπιμονὴ μεγίστη ἀπαιτεῖται, ἵνα κρατώμεθα εἰς τοὺς λόγους, τὰς σκέψεις, τὰς πράξεις, τὰς ἡδονάς, τὰς λύπας κλπ.... Αὕτη δὲ εἶναι ἡ καθόλου καὶ ἀληθὴς ἐγκράτεια, ἣν πολλοὶ περιορίζουσι μόνον εἰς τὰς ἡδονάς. Πόσην δὲ ὠφέλειαν μᾶς παρέχει αὕτη ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν ἀκρασίαν, τὸ λέγει ἐν συντόμῳ ὁ ποιητὴς διὰ τοῦ ἑξῆς λίαν διδακτικοῦ διστίχου :

«Ἡ ἐγκράτεια μᾶς δίδει καὶ ὑγείαν καὶ εὐτυχίαν,
Ἡδονὸς ἡ ἀκρασία, πλὴν συγχρόνως ἀτιμίαν, ἀσθενείας καὶ πτωχείαν».

—

Πλάνη μεγάλη τὸ νὰ νομίζωμεν, ὅτι διὰ τῶν γραμμάτων μόνον ἀναπτύσσεταί τις. Ἐὰν δὲν εἰσέλθῃ εἰς τὸ κοινωνικὸν σχολεῖον καὶ μορφωθῇ ἠθικῶς πρωτίστως καὶ κυρίως, εἰς μάτην ἂς ἀναμένῃ μόνον ἀπὸ τὴν παιδείαν τὴν ἀληθῆ ἀνάπτυξίν του, καθόσον μόνα τὰ γράμματα, ἄνευ τῆς ἐσωτερικῆς σὺν τῷ χρόνῳ ἀνακαινίσεως καὶ βελτιώσεως, τὸν καθιστῶσι φαυλότερον.

—

Τὸ sic volo, sic jubeo, ἐφαρμόζεται εἰς πολλούς, οἵτινες ἐπιμένουσι πολὺ ἐκεῖ, ὅπου δὲν πρέπει, θέλοντες νὰ ἐπιδείξωσιν εἴτε πολυμάθειαν, εἴτε εὐφυΐαν!

—

Καὶ ἐκεῖ ὅπου συσκοτισμένοι πολλάκις ἐκ τῶν τρικυμιῶν καὶ τῆς ζάλης τοῦ βίου νομίζομεν ὅτι δὲν ὑπάρχει οὐδεμία σωτηρία, ὑποφώσκει ἐλπίς τις, ἣν κάλλιστα ἐξυμνῶν ποιητής τις, γράφει :

«Καὶ τελευταῖον εὐγενῶς εἰς τὴν Ἐλπίδα κλίνε
ἐνύπνιον δὲν εἶνε
ἡ εὐγενὴς Ἐλπίς
ἐγρηγορότος πνεύματος ἀλλ' εἶναι φῶς τι θεῖον
ὡτεὶ ἀκτὶς εἰσδύεν
δι' ἀφανοῦς ὀπῆς».

Γ. Καλλιοντζῆς

ΑΝΕΚΔΟΤΑ

Ἠρωτήθη ποτὲ ὁ Μίλτων, ἂν θὰ διδάξῃ ξένας γλώσσας εἰς τὰς θυγατέρας του.

—Εἰς τὴν γυναῖκα ἀρκετὴ εἶνε μία γλῶσσα, ἀπήντησε.

—

Ἠρώτησέ ποτε ὁ βασιλεὺς Κάρολος ὁ Θ' τὸν ποιητὴν Δωράτον : διατί, γέρων ὤν, ἐνυμφεύθη νεαρωτάτην γυναῖκα.

—Μεγαλειότατε, ἀπήντησε, ποιητικῇ ἀδείᾳ.

—

Γάλλος τις ἔλεγε πρὸς Ἄγγλον, ὅτι οἱ μὲν Ἄγγλοι ἐφεῦρον τὸν τρόπον τοῦ νὰ περιπατῶμεν ἐπὶ τοῦ ὕδατος, ἐν ᾧ οἱ Γάλλοι ἐπενόησαν τὴν τέχνην τοῦ περιπατεῖν ἐπὶ τοῦ ἀέρος.

—Τοῦτο ἀποδεικνύει, ἀπεκρίθη ὁ Ἄγγλος, ὅτι ἡμεῖς ἔχομεν βαρύτητά τινα, ἐν ᾧ σεῖς εἶσθε ἐλαφροί.

—

Ἠρώτησέ τις ποτὲ τὸν Σωκράτη : τί εἶνε καλείτερον, νὰ νυμφευθῇ ἢ νὰ μείνῃ ἄγαμος.

—Ὅτι, καὶ ἂν πράξῃς, θὰ μεταμεληθῇς, τῷ ἀπεκρίθη.

ΜΙΑ ΙΑΤΡΙΚΗ ΣΥΜΒΟΥΛΗ ΕΚΑΣΤΟΤΕ

Χρῆσις τοῦ ζύθου καὶ τοῦ οἴνου.

Ἡ χρῆσις τῶν γλυκείων καὶ ἰσχυρῶν λευκῶν οἴνων δὲν εἶναι ὠφέλιμος. Εἰς τοὺς ἐρυθροὺς πρέπει νὰ θέτωμεν ὕδωρ. Ὠφελιμώτερος ἐν ὥρᾳ τοῦ φαγητοῦ εἶναι ὁ ζύθος, διότι περιέχει ὀλιγώτερον οἰνόπνευμα ἀπὸ τὸν οἶνον. Ἀλλ' ὁ ζύθος δὲν καταπαύει τὴν δίψαν, εἰμὴ στιγμιαίως καὶ εἰς τοῦτο ἔγκειται ὁ κίνδυνος.

Ἀφ' ἑτέρου ὁ γαλλικὸς μηλίτης ὠφελεῖ τοὺς ἀσθματικοὺς καὶ τοὺς πληθωρικούς, ὅταν δὲν εἶναι λυμφατικοὶ ἢ καρδιακοὶ καὶ δὲν ἔχουν παθήσεις τῆς κύστεως. Ἂς μὴ λησμονῶμεν ὅμως, ὅτι ὁ καλὸς μηλίτης εἶναι πάντοτε ἰσχυρὸς καὶ βλάπτει τοὺς ὀδόντας.

Εἰς τοὺς θέλοντας νὰ ἐκλέξωσι, συμβουλεύω οἶνον ἀναμεμιγμένον μὲ ὕδωρ· συχνότερα δὲ τὸν μέλανα ἐλαφρὸν οἶνον, διότι ὠφελεῖ περισσότερον εἰς τὴν ὑγείαν καὶ εἶνε ὀλιγώτερον ἐπικίνδυνος ἐκ τῶν οἰνοπνευματούχων ποτῶν. Συνιστῶ δέ, νὰ μὴ γίνεται οὐδενὸς οἰνοπνευματούχου ποτοῦ κατάχρησις, διότι ὑπάρχουν ἀφελεῖς πιστεύοντες, ὅτι μόνον ὁ οἶνος κάμνει τοὺς ἀνθρώπους ἀλκοολικούς.

Armand Goutier
Ἑταῖρος τῆς Γαλλ. Ἰατρικῆς Ἀκαδημείας

ΕΥΤΡΑΠΕΛΑ

— Τέκνον μου, ἔλεγεν ἱερεύς τις μετὰ τὴν τέλεσιν τοῦ γάμου εἰς τὴν νύμφην, ἡ γυνὴ ὀφείλει νὰ εἶναι ἡ σκιὰ τοῦ συζύγου καὶ πρέπει νὰ τὸν ἀκολουθῇ πανταχοῦ.

— Ἄ, ὄχι, ὄχι, παππᾶ μου, τοῦτο δὲν δύναται νὰ γίνῃ, ἀπήντησεν ὁ σύζυγος ἀμέσως, διότι εἶμαι πλοίαρχος καὶ δὲν συμφέρει.

—

Το λάθος τῆς μόδας.

Ἡ *μήτηρ*. Τί σκέπτεσαι, Ἰωάννα, διατὶ δὲν ἐπέστρεψες εἰς τὰς 10 ;

Ἡ *Ἰωάννα*. Ἀπελπισία, μαμμά, μὲ αὐτὴ τὴ μόδα. Τὸ φόρεμα, ὅπου μοῦ ἔκαμες, μὲ ἀναγκάζει νὰ κάμνω μικρὰ βήματα καὶ ἀργῶ.

—

Δύο κύριοι γνωρίζονται εἰς τὸ λουτρόν, ἐξ ὧν ὁ εἷς εἶχεν ἔλθει ἐκ Κερκύρας καὶ προσκαλεῖται ὑπὸ τοῦ Ἀθηναίου εἰς γεῦμα.

— Σᾶς εὐχαριστῶ, τῷ ἀπαντᾷ οὗτος, ἀλλὰ δὲν ἔφερα μαζί μου τὴν καλήν μου ἐνδυμασίαν.

— Δὲν πειράζει, φίλε μου, ἐλᾶτε ἔτσι, ὅπως εἶσθε.

—

— Μὰ καλά, δίπλα σας κάθεται ἕνας μουσικοδιδάσκαλος, δὲν σᾶς πειράζει ;

— Ὄχι, δὲν θὰ μάθω μουσικήν.

— Μὰ ὅλο ρέβεται. . . δὲν ἀκοῦτε.

— Ὅ,τι ἀνάγεται, φίλε μου, εἰς τὴν μουσικήν σας, δὲν μ' ἐνδιαφέρει.

—

Εἷς Κύριος. Προσέχετε, Κυρία, ἀκοῦτε τί γράφει μία ἐφημερὶς διὰ τοὺς ἄνδρας : Ἕνας εἰς τὴν Γαλλίαν ἐξέκαμε καὶ τὰς τρεῖς γυναῖκας του. Ἠθέλατε νὰ εἴχατε τοιοῦτον ἄνδρα ;

Ἡ *Κυρία*. Ἴσα, ἴσα, τοιοῦτον ἤθελα, νὰ ξεκάμνῃ ταῖς ἄλλαις καὶ νὰ ἔχῃ ἐμένα.

—

Ἠλικιωμένη χήρα (πρὸς τὴν μικρὰν ὑπηρέτριάν της). Ἀχ καϋμένη, δὲν ξέρω τί ἔχω, δὲν εἶμαι πάλιν στὰ καλά μου σήμερον, νὰ, ἡ καρδιά μου...

Ἡ *Ὑπηρέτρια*. Ἄ, κατάλαβα, Κυρία, θὰ κυτάξατε πάλιν τὸν καθρέπτην καὶ σᾶς ἔπιασεν ἡ καρδιά σας, ὅπως τὴν ἄλλην φορά.

—

Εἷς ῥήτωρ ὁμιλεῖ εἰς τὸν Πολιτικὸν Σύλλογον καὶ οἱ ἀκροαταί του τὸν κοροϊδεύουν, ὅτε ὁ ῥήτωρ χάνει τὴν ὑπομονήν του καὶ κράζει σαρκαστικῶς :

— Ποιὸς γκαρίζει αὐτοῦ κάτω ;

— Ἦταν ἡ ἠχώ, τῷ ἀπαντᾷ κάποιος θέλων νὰ δώσῃ καλὴν διέξοδον, ἀλλ' ὅλοι γελοῦν εἰς βάρος του.

—

Ἡ *οἰκοκυρά*. Καὶ γνωρίζεις καλὰ προσωπικῶς αὐτὴν τὴν ὑπηρέτριαν, ὅπου μοῦ συνιστᾷς ;

Ἡ *μεσίτρια*. Βεβαιότατα. Εἶναι καλὸ κορίτσι. Τὴν ξεύρω τώρα τρία χρόνια, ποῦ ἔρχεται κάθε βδομάδα νὰ τῆς βρῶ θέσι.

—

Ὁ *καθηγητὴς* (πρὸς τὴν νέαν του ὑπηρέτριαν). Οὐκ ἀμφιβάλλω, ὅτι ἂν ποιῇς τελείως τὴν ἐργασίαν σου, Ἀνδρομάχη, θέλεις παρ' ἐμοὶ διαμείνει τὰ μάλα εὐχαριστημένη ἕως ὅτου εἰς τὸν οἶκον μου τελευτήσῃς, ὦ θύγατερ !»

—

— Τί ἔχεις, τί κλαῖς, καλὲ Κικῆ ;

— Νά, ἤθελα νὰ τὸν ἐκδικιθῶ, καὶ δὲν μπορῶ.

—Καὶ γιατί ; δὲν παίρνεις καὶ σὺ ἕνα πιστόλι ;

— Δὲν μπορῶ, ἔμαθα νὰ συγχωρῶ, Φοφώ μου.

ΛΥΣΕΙΣ ΠΝΕΥΜ. ΑΣΚΗΣΕΩΝ

Πού τεύχους.

31. Δέλτα—Ριον = δελτάριον.—32. Ἑρμιόνη ἡν ἠθοποιός —33. Ἡ Ἀγχ|αλος ἀνεσυστήθη.—34. Πρᾶξις ἀνοσία

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

35. Γρῖφος.

Εἴθε $\frac{\lambda 6}{\Lambda}$ Ἠτο 1 τὸν Sir Η η ο η

36. Γρῖφος.

S φα λ S Λ ὡς.

37. Γρῖφος.

τ
τ Τ τ λογία Δ 1 Η ναι—ΑΡ ἔτη Τ
τ

Ἀντιγόνη Π.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ "ΦΥΣΕΩΣ,,

Γ. Π. Κάϊρον. Ἐπιστολή νεωτέρα ἐλήφθη. Φυλλάδια ἐστάλησαν. Ἀναμένομεν ἔμβασμά σας.—Σ. Δ. Β. Ζάκυνθον. Ἐλήφθησαν. Ἔχει καλῶς. —Θ. Ζ Κω]πολιν. Ἐπιστολή ἐλήφθη. Ἔχει καλῶς, ὡς γράφ τε ἐτράξαμεν. Εὐχαριστοῦμεν.—Κ. Σ. Κέρτζ. Ἐπιστολή ἐλήφθη, ἔχει καλῶ.—Σ. Κ. Φιλιππούπολιν. Δελτάριον ἐλήφθη. Ἀναμένομεν συντόμως ἀποτέλεσμα.—Α Κ. Ἀλεξάνδρειαν Ἐπιστολή ἐλήφθη. Φροντίσωμεν καὶ γράψωμεν.—Ἐ. Π. Ὀδησσόν. Ἐπιστολή μετὰ τρυφεροῦ τσεκίου ἐλήφθη καὶ σᾶς εὐχαριστοῦμεν. Γράφομεν. —Σ. Σ. Πάτρας. Ἀναμένομεν ἀποτέλεσμα ἀποδείξεων — Κ. Κ. Τρίπολιν. Συνδρομή σας ἐλήφθη. Ἀπόδειξις ἐστάλη ὑμῖν ταχυδρομικῶς. Εὐχαριστοῦμεν.—Π. Ρ Ληξούριον. Δύο τόμοι σᾶς ἐστάλησαν. — Γ. Ι. Ἄτλερ. Ἐπιστολή ἐλήφθη Ἔχει καλῶς. Γράφομεν.—D. X. Pera. Ἀπορροῦμεν πολὺ διὰ τὴν ἄγνησίν σης, ἐνῷ οὐδεὶς λόγος ὑπῆρχεν, ἀφοῦ σᾶς ἐστείλαμεν ἀποδείξεις.—Φ. Μ. Κάϊρον. Ἀπηντήσαμεν εἰς ἐπιστολήν σας. Ἀναμένομεν νεωτέραν σας —Ἰ. Σ. Πάτρας. Ἀναμένομεν ἀποτέλεσμα ἐνεργειῶν σας.— Π. Φ. Κέρκυραν. Παραγγελία σας ἐξετελέσθη. Ταχυδρομικῶς λαμβάνετε καὶ τοὺς δύο τόμους.

ΠΑΝΟΡΑΜΑ

Εὑρίσκεται τοῦτο εἰς τὰ ἡμέτερα γραφεῖα χρυσόδετον, ἀντὶ φρ.12, ἐλεύθερον ταχυδ. τελῶν. Περιέχει δὲ τὰ σπουδαιότερα ἑλληνικὰ μέρη, τοπεῖα, πρόσωπα, πόλεις, ἐξοχὰς κτλ.

Διεύθυνσις:

Φ. Πρίντεζην, Διευθυντὴν τῆς «Φύσεως»

Ἀθήνας

ΦΩΤΟΖΙΓΚΟΓΡΑΦΕΙΟΝ ΚΑΙ ΓΡΑΦΕΙΑ "ΦΥΣΕΩΣ,,

Ἐγγράφονται ἐν αὐτῷ συνδρομηταὶ εἰς ἐφημερίδας καὶ περιοδικά. Ὡσαύτως

Εἰσπράττονται ἀποδείξεις καὶ λογαριασμοί.

Ἀποστέλλονται ταχ. δέματα εἰς Αἴγυπτον.

Πωλοῦνται διάφορα περιοδικά, τοῦ ἐσωτερικοῦ καὶ ἐξωτερικοῦ.

Φωτογράφησις οἱουδήποτε ἀντικειμένου.

Ἐμφανίσεις καὶ ἐκτυπώσεις φωτογραφιῶν ἐρασιτεχνῶν (amateurs).

Προμηθεύονται διάφορα βιβλία, συγγράμματα καὶ ἀντικείμενα.

Κατασκευάζονται ζιγκογραφίαι (clichés) καὶ προβολεῖς αὐθημερόν.

Γίνονται δεκταὶ καὶ ἀντιπροσωπεῖαι.

Γραφεῖα: **Ἀδελφοὶ Πρίντεζη**
(Ὁδὸς Κορᾶῆ ἀριθ. 5.)

ΠΑΝΟΡΑΜΑ ΤΟΥ 1910

Ἐξεδόθη καλλιτεχνικώτατον μὲ 280 εἰκόνας ἐπὶ πολυτελοῦς χάρτου ὑπὸ τῆς Ἡμετέρας Διευθύνσεως τό Πανόραμα τῶν Ἀθηνῶν, περιέχον ὅλας τὰς τελευταίας εἰκόνας τῶν Βασιλέων καὶ Πριγκήπων τῆς Ἑλλάδος, Ὑπουργῶν καὶ ἐπισήμων προσώπων, τῶν κυριωτέρων πόλεων καὶ τοπείων μας, τῶν γνωστοτέρων ὁμογενῶν μας καὶ τῶν κυριωτέρων προσφάτων γεγονότων κτλ.

Τὸ Πανόραμα τοῦτο εἰς χρυσόδετον καλλιτεχνικόν τεῦχος εἶναι κατάλληλον δι' αἰθούσας, βιβλιοθήκας, συλλόγους, ἀναγνωστήρια καὶ κέντρα. Πωλεῖται δὲ ἀντὶ 12 φρ. ἐλεύθερον ταχ. τελῶν ἐν τοῖς Ἡμετέροις Γραφείοις.

ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΗ ΔΙΑΓΝΩΣΙΣ

Μεγάλην ἐκδούλευσιν θέλομεν παρέχει ἐφεξῆς τοῖς ἡμετέροις συνδρομηταῖς διὰ τῆς ἀποκαλύψεως παντὶ βουλομένῳ τῆς προσωπικῆς ἰδιότητός του, ἤτοι τοῦ χαρακτῆρος του, προσόντων καὶ ἐλαττωμάτων του, πρὸς μελέτην καὶ ὁδηγίαν τῶν πράξεών του ἐν τῷ παρόντι καὶ ἐν τῷ μέλλοντι ἐπὶ τῇ βάσει προσφάτου, εἰ δυνατόν, φωτογραφίας, ἀποστελλομένης ἡμῖν μετὰ σημειώσεως ἀκριβοῦς ὀπισθεν αὐτῆς τοῦ ὀνόματος, ἐπαγγέλματος, ἡλικίας, γάμου καὶ τόπου διαμονῆς.

Πᾶσα ἀποστολὴ φωτογραφίας θέλει συνοδεύεσθαι καὶ ὑπὸ 5 δραχμῶν, δι' ἔξοδα τῆς σχετικῆς ὑπηρεσίας. **Ἡ Διεύθυνσις**

ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΙΣ

Παρακαλοῦνται οἱ καθυστεροῦντες ἔτι συνδρομὰς τῆς «Φύσεως» ὅπως εὐαρεστούμενοι, ἀποστείλωσιν ἡμῖν ταύτας συντόμως, καθόσον θέλομεν διακόψει ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει τὴν περαιτέρω ἀποστολὴν τῶν τευχῶν. Ἐλπίζομεν, ὅτι οὗτοι ἀναλογιζόμενοι τὸ δίκαιον καὶ τὰς δαπάνας ἡμῶν θέλουσι σπεύσει, χωρὶς ν' ἀναμείνωσι καὶ ἰδιαιτέραν εἰδοποίησίν μας.

Ἡ Διεύθυνσις.